

Den Temporära och Aktiva Parken

- Ett gestaltungsförslag för en park i Gåsebäck i Helsingborg

The temporary and Active Park - A design proposal for a park in Gåsebäck in Helsingborg

Moa Linder och Li Nilsson

Den Temporär och Aktiva Parken - Ett gestaltningsförslag för en park i Gåsebäck i Helsingborg

The Temporary and Active Park - A design proposal for a park in Gåsebäck i Helsingborg

Moa Linder och Li Nilsson

Handledare: Stefan Sundblad, Sveriges lantbruksuniversitet, Instutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Biträdande handledare: Mona Wembling, Sveriges lantbruksuniversitet, Instutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Examinator: Petra Thorpert, Sveriges lantbruksuniversitet, Instutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Biträdande examinator: Peter Dacke, Sveriges lantbruksuniversitet, Instutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Omfattning: 30 hp

Nivå och fördjupning: Avancerad nivå, A2E

Kurstitel: Independent Project in Landscape Architecture

Kurskod: EX0852

Program: Landscape Architecture Master's Programme

Kursansvarig inst.: Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Utgivningsort: Alnarp

Utgivningsår: 2025

Omslagsbild: Moa Linder och Li Nilsson

Originalformat: A3

Figurer: Om inget annat anges i figurbeskrivningen är figurerna skapade av författarna.

Nyckelord: temporär arkitektur, tillfällig arkitektur, designprocess, platsskapande, gestaltning, platsspecifikt, Gåsebäck, Helsingborg.

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

☒ JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Tack

Till våra handledare Stefan Sundblad och Mona Wembling för ert stöd under arbetsprocessen. Tack för att ni har delgett era tankar, funderingar och erfarenheter.

Ett tack till Helsingborgs stad för ert goda samarbete under projektiden där ni både har motiverat och inspirerat oss. Vi vill också tacka vänner och familj som har bistått med hejarop, korrekturläsning och sällskap.

Sammanfattning

Temporär landskapsarkitektur har under de senaste åren fått en allt större betydelse i urbana miljöer. Metoden kan öka användningen av platser och omdefiniera deras karaktär och funktion. I detta arbete ses temporära ingrepp som ett kompletterande verktyg till traditionell stadsplanering där det blir möjligt att snabbt genomföra implementationer och testa idéer i verklig skala.

I detta arbete har vi undersökt temporära landskapsarkitektoniska platser och element i staden som sedan har mynnat ut i ett förslag till en temporär park i Gåsebäck i Helsingborg. Målet har varit att skapa en grön och kreativ mötesplats som på sikt kan utvecklas till en permanent park. Gåsebäck är ett område med en kulturell potential och sociala utmaningar där Helsingborgs stad har som ambition att skapa en trygg, attraktiv och grön stadsdel till år 2035.

Förslaget bygger på kommunikation med Helsingborgs stad, litteraturgenomgång, referensprojekt med tillhörande intervjuer och en iterativ designprocess där återbruk, tillgänglighet och aktivitet har varit centrala teman. Parken har utformats enligt konceptet “lapptäcke”, där återbrukat material och olika strukturer vävts samman till en helhet. Olika aktiviteter, som skateboardåkning och målning har integrerats i parken för att möta målgruppens behov. Dessutom har naturalistiska planteringar och träd i ”air-pots” placerats ut för att skapa en grön helhet med visuella fokuspunkter. För att locka besökare till platsen har även ett förslag på utplacerade träd och skyltar i hela Gåsebäck gjorts.

Abstract

Temporary landscape architecture has gained increasing importance in urban environments in recent years. This approach can enhance the use of public spaces and redefine their character and function. In this project, temporary interventions are viewed as a complementary tool to traditional urban planning, enabling rapid implementation and the opportunity to test ideas at full scale.

In this work, we have explored temporary landscape architectural spaces and elements in urban context, which have culminated in a proposal for a temporary park in Gåsebäck, Helsingborg. The goal has been to create a green and creative meeting place that can eventually evolve into a permanent park. Gåsebäck is an area with cultural potential and social challenges, where the City of Helsingborg aims to develop a safe, attractive and green neighborhood by 2035.

The proposal is based on communication with the City of Helsingborg, a literature review, reference projects with associated interviews and an iterative design process where reuse, accessibility and activity have been central themes. The park is designed according to the concept of a “patchwork”, in which reused materials and varied structures are woven together into a cohesive whole. Various activities, such as skateboarding and painting have been integrated into the park to meet the needs of the target audience. In addition, naturalistic plantings and trees in ”air-pots” will be placed throughout the site to create green environment with visual focal points. To attract visitors to the park, a complementary proposal includes strategically placed trees and signage throughout the Gåsebäck area.

Innehållsförteckning

Inledning	8
Litteraturgenomgång	13
Referensprojekt	18
Gestaltningförslaget	22
Diskussion	37
Referenser	41

Inledning

Inledningen är uppdelad i Bakgrund, Syfte, Frågeställningar, Metod och material samt Avgränsningar.

Bakgrund

Begreppet temporär landskapsarkitektur syftar på tillfälliga, ofta resurssnåla insatser i det offentliga rummet som har som mål att aktivera eller förbättra urbana miljöer under en begränsad tidsperiod. Genom enkla medel, såsom gatumålningar, temporära cykelbanor, flyttbara urbana möbler eller paviljonger, kan platserns användbarhet och upplevda kvalitet tillfälligt stärkas. Ofta utformas dessa insatser med återbrukat material och i samverkan med lokalsamhället, vilket inte bara minskar miljöpåverkan utan även ökar den sociala förankringen. Temporär landskapsarkitektur fungerar därmed inte enbart som en fysisk intervention, utan också som en process där medskapande och lokal kunskap integreras i gestaltningen av den byggda miljön (Lydon et al. 2015).

Dahl och Helsing (2023) menar att dagens stadsplanering är under utveckling, där den storskaliga och opersonliga planeringen börjar övergå till en mer experimenterande och småskalig planeringskultur. Alla platser bär på sin unika historia och utmaningar där lösningar behöver skraddarsys. Att använda temporära prototyper i planeringsprocessen kan ge en plats ett direkt värde och användningsområde istället för att målgruppen ska behöva vänta i flera år (Dahl & Helsing 2023). Meningen med prototyper är inte att de ska hålla under en längre tid, de är endast temporära element. De kan däremot fungera som ett hjälpmedel för att med tiden gestalta hållbara och stationära platser (Berg 2023). Begreppet temporär landskapsarkitektur behandlar den beskrivna metoden, där exempelvis gator och torg kan förbättras med hjälp av enkla medel och låga kostnader. Konceptet innebär bland annat samhällsengagemang och anpassad återanvändning av infrastruktur (Lydon et al. 2015).

Zimm (2016) beskriver att all arkitektur i grunden är tillfällig, även permanenta strukturer förändras eller försvinner över tid. I vissa fall är arkitekturen avsedd att vara temporär, medan den i andra fall uppstår som en nödvändig och kortsiktig lösning. Temporär arkitektur kan sträcka sig från minimala ingrepp till omfattande installationer och kännetecknas ofta av att den bryter med det vardagliga. Ett exempel på detta är hur evenemang och festivaler skapar tillfälliga rum och upplevelser i staden.

Temporära lösningar har fått en allt högre status i samhället. Alla som har

inflytande i att gestalta den offentliga miljön behöver kunna tänka i olika skalor och tid. Det långsiktiga förknippas ofta med hållbarhet och står ibland i kontrast till de kortsiktiga och projektbaserade processer som finns i dagens samhällsutveckling (Zimm 2016).

Projektet i Gåseback

Detta arbete är ett samarbete med Helsingborgs stad som aktivt arbetar med att utveckla stadsdelen Gåseback som ska bli en blandad stadsdel med bostäder, verksamheter och grönområden till år 2035. I dagsläget är Gåseback ett industriområde med få gröna element. Kommunen har i samarbete med företaget “Spacescape” färdigställt en rapport. Spacescape är ett svenskt konsultföretag som arbetar med stadsplanering och landskapsarkitektur. De kombinerar forskning, analys och design för att utveckla hållbara och attraktiva stadsmiljöer. Genom platsanalyser, medborgardialoger och kreativa gestaltungsförslag hjälper de kommuner och andra aktörer att forma framtidens städer. Spacescape har sitt största fokus på trygghet, tillgänglighet och grönstruktur (Spacescape u.å). Rapporten “Gåsebäcks själ: en kartläggning av områdets befintliga värden, potential och vägen framåt”, beskriver Gåsebäcks vision och har varit ett vägledande verktyg för vår gestaltning.

Taps et al. (2023) lyfter rapporten att dagens Gåseback har ett levande kulturliv med verksamma konstnärer och företagare. Stadsdelen har idag ett ogynnsamt rykte med kriminalitet och otrygghet där målet till 2035 är att förändra ryktet och ge nytt liv till Gåseback. Helsingborgs stad vill att Gåseback ska bli attraktivt och vackert så snabbt som möjligt med hjälp av temporär landskapsarkitektur.

Syfte

Syftet med arbetet är att undersöka temporära landskapsarkitektoniska platser och element i staden. Med inspiration från dessa ska ett gestaltungsförslag på en temporär park på ett platsspecifikt ställe i Gåseback gestaltas. Målet med gestaltningen är att Gåseback ska få en grön och kreativ mötesplats som på sikt kan utvecklas till en stationär park.

Frågeställningar

- *Hur kan en platsspecifik parkering i Gåseback gestaltas till en temporär park?*

- *Vilka gestaltningselement kan identifieras och användas för att skapa en temporär park?*

- *Vilka gestaltungsprinciper kan användas i gestaltningen av den temporära parken i Gåseback?*

Metod och material

Vår metod och material består av fyra olika delar: Möten med Helsingborgs stad, Litteraturgenomgång, Studera referensprojekt med tillhörande intervjuer och Designprocess.

Utifrån de framkomna önskemålen, kunskaper och erfarenheter från litteraturgenomgången som vi har hittat, har vi tagit fasta på några användbara gestaltningprinciper att gå vidare med i gestaltningen av en temporär park i Gåseback. Designsprocessen kan beskrivas som evidensbaserad men där intuitiva arbetsmetoder har använts i en iterativ process där olika idéer till lösningar har prövats gentemot de analyser vi har utfört. Detta har slutligen mynnat ut i det förslag som presenteras i arbetet.

Möten med Helsingborgs stad

Under arbetets gång har vi haft möten med tjänstemän på Helsingborgs stad som arbetar med att utveckla Gåsebäcks utemiljö. Det har sammanlagt varit tre möten där vi har diskuterat vad de önskar ska finnas i parken och där vi samtidigt har fått återkoppling om våra idéer och förslag. I tabellen nedan redovisas datum, tid och format (se *tabell 1*). Den viktigaste informationen som vi tar med oss från mötena är:

- *Platsen ska upplevas trygg att vistas på*

- *Gåsebäcks karaktär ska avspeglas i gestaltningen*

- *En skateyta är ett uttalat önskemål*

Tabell 1. Mötena med Helsingborgs stad.

Möte 1

Datum	2025-01-29
Tid	13:00 - 14:00
Plats	Stadsbyggnadsförvaltningen, Helsingborgs stad
Huvudsyfte	Inriktning och behov

Möte 2

Datum	2025-03-20
Tid	10:30 - 12:00
Plats	Stadsbyggnadsförvaltningen, Helsingborgs stad
Huvudsyfte	Delavstämning och återkoppling

Möte 3

Datum	2025-05-23
Tid	10:30 - 11:30
Plats	Stadsbyggnadsförvaltningen, Helsingborgs stad
Huvudsyfte	Presentation och slutlig återkoppling

Litteraturgenomgång

Litteratur som berör temporär landskapsarkitektur och gestaltning av offentliga platser har studerats och sammanställts. Mellan vecka 7 och vecka 10 har den största delen av litteraturstudien bedrivits. Sökmotorerna Google och Primo (SLUs egna sökmotor) har främst använts i arbetet. Där har sökord som ”temporär landskapsarkitektur”, ”tillfälliga parker” och ”gestalta landskap” tillämpats.

Detta arbete bygger på ett antal vetenskapliga publikationer som behandlar temporär landskapsarkitektur, urban taktik, platsaktivering och gestaltning av offentliga rum. Genom att kombinera teoretiska perspektiv med praktikhärlitteratur har vi utformat ett ramverk för att analysera, förstå och gestalta en temporär park i Gåseback i Helsingborg.

Ett viktigt bidrag till detta synsätt återfinns hos Lehtovouri och Ruoppilas (2012) i artikel ”Temporary use as means of experimental urban planning”, som presenterar tre typer av urbana platser där temporär användning är tillämplbar; *Centrala urbana områden*, *För närvarande oanvända eller outnyttjade ytor* samt *Områden som tappar betydelse*. Denna kategorisering har varit viktigt för att analysera Gåsebacks förutsättningar och identifiera dess potential som en plats för temporär gestaltning.

Bishop och Williams (2012) bok ”The temporary city”, har tillfört ett rumsligt perspektiv genom att skilja mellan programmerade och oprogrammerade ytor. Medan programmerade ytor präglas av fasta funktioner och tydliga regler, erbjuder oprogrammerade ytor större flexibilitet och möjlighet till spontan och inte förutbestämd användning. Detta resonemang har haft en direkt inverkan på hur parkens struktur utformats, med fokus på öppenhet, rörlighet och möjliggörande snarare än kontroll.

Lydon och Garcias (2015) bok ”Tactical urbanism- short-term action for long-term change”, har bidragit med ett taktiskt urbanistiskt synsätt där temporära och ofta användardrivna insatser betraktas som verktyg för att påbörja långsiktig förändring. I detta sammanhang ses den temporära parken inte bara som en fysisk yta utan som en social plattform där medborgare kan påverka och samskapa innehållet över tid. Detta har

legat till grund för vårt fokus på flexibilitet och anpassningsbarhet i utformningen.

Zimm (2016) har i sin artikel ”Tillfällig arkitektur ger plats för kultur: Rumsskapande händelser och gemenskapande platser”, lyft fram betydelsen av tillfälliga miljöer som rum för kultur, gemenskap och temporär identitetsskapande. Det finns en betoning på rumslig närvaro, händelsestyrning och estetik som har påverkat vårt förslag. Zimm (2016) skriver om flyttbara element och gröna inslag som används för att skapa både rumslig variation och social funktion.

Avslutningsvis har Oswalt et al. (2013) genom boken ”Urban Catalyst” belyst hur temporär användning kan utlösa långsiktig stadsutveckling genom att synliggöra platser och väcka idéer innan formell planering tar vid. Denna idé om temporär arkitektur som katalysator har genomsyrat vårt arbete, parken i Gåseback ses inte och ska inte betraktas som ett tillfälligt avbrott utan som en strategisk början.

Referensprojekt med tillhörande intervjuer

Tre referensprojekt där temporär landskapsarkitektur har tillämpats har valts ut. Vi använde oss av sökmotorn Google där sökord som ”temporära platser” och ”tillfälliga parker” användes. Alla tre referensprojekt är belägna i en stadsmiljö med hårdgjorda ytor runt om, vilket liknar förutsättningarna för parken i Gåseback. Enligt Lantmäteriets karttjänst (2025) är referensprojekten mellan 700 m² och 2500 m², medan parken i Gåseback kommer att vara 1350 m². Med detta sagt är referensprojekten och parken i Gåseback på ett ungefär lika stora, vilket har påverkat valet av referensplatser.

Valda referensplatser:

- Naturmolnet - Malmö stad (Sofielund)
- Davidshallstorget - Malmö stad (centrala Malmö)
- Botulfsplatsen - Lunds kommun (centrala Lund)

Naturmolnet besöktes den 18/2 och den 3/3. Botulfsplatsen besöktes den 21/2 samt den 8/3 medan platsbesöket vid Davidshallstorg ägde rum den 18/2. Botulfsplatsen och Naturmolnet kan besökas året runt då

de flesta elementen alltid står framme. På Davidshallstorg är det istället säsongsbetonat där endast ett fåtal element finns kvar mellan november och mars. Detta medförde att vi endast kunde besöka en begränsad del av torget. Som nämnt tidigare lyfter Zimm (2016) att flyttbara element är en del av tillfällig arkitektur. Den andra frågeställningen i detta arbete ”*Vilka temporära gestaltningselement kan identifieras och användas för att skapa en tillfällig park?*” syftar också på temporära element. Att identifiera diverse fysiska element på referensplatserna har varit utgångsfokuset när besöken har ägt rum. Vi har tagit fotografier på olika element som har intresserat oss, studerat dess material och diskuterat med varandra om de olika elementen hade kunnat vara en del av parken i Gåsebäck.

Intervjuer

För att få en djupare förståelse över hur temporär landskapsarkitektur kan användas i staden har tre intervjuer genomförts med personer som har varit med och skapat de tre referensprojekten. Den första intervjun ägde rum den 18/2 med en landskapsarkitekt som arbetar i den privata sektorn. Landskapsarkitekten har varit med och skapat Naturmolnet som är beläget i Sofielund i Malmö. Den 21/2 intervjuade vi en landskapsarkitekt på Lunds kommun som har varit med i projektet på Botulfsplatsen i Lund. Slutligen intervjuade vi två landskapsarkitekter som arbetar på Malmö stad den 3/3 angående Davidshallstorg.

Intervjuerna var uppbyggda utifrån vad Trost (2010) benämner som “Strukturerad intervju med öppna frågor”. Det betyder att intervjun behandlar ett avgränsat ämne och att frågorna är “öppna”, vilket i sin tur innebär att det ger utrymme för utförliga svar utan svarsalternativ (Trost 2010). De frågor som vi utgick ifrån listas nedan:

- *Vilken målgrupp är platsen skapad efter? Har målgruppen ändrats med tiden? På vilket sätt isåfall?*

- *Vilken eller vilka metoder använde ni er av när ni gestaltade platsen?*

- *Hur har rumsligheten påverkat tryggheten?*

- *Vad tycker ni har fungerat bra med gestaltningen av platsen?*

Några specifika material och växtval som har fungerat bra eller mindre bra?

- *Vad skulle ni ha gjort annorlunda om ni skulle göra om platsen?*

Andra element? Annan utformning? Annan metod?

- *Vilka element på platsen har uppskattats mest av besökarna?*

- *Hur kan temporär landskapsarkitektur användas för att aktivera offentliga miljöer? Vilka faktorer är viktigast att tänka på vid utformningen av sådana miljöer?*

- *Hur många människor ska kunna vistas på platsen samtidigt?*

- *Hur sköts platsen? Hur hanterar ni skadegörelse?*

- *Hur kommunicerar ni med besökarna?*

Under intervjuerna fördes anteckningar på papper av båda författarna. Direkt efter varje intervju (inom 24 timmar) renskrevs och kompletterades anteckningarna genom minnesåterkallelse. Därefter sammanfördes de båda anteckningsversionerna till ett samlat protokoll.

De sammanställda protokollen skickades till respektive intervjuperson för kontroll av saklighet och förtydliganden. Justeringar och ny information kompletterades till protokollen efter intervjupersonernas kommentarer. I arbetet återges kondenserade svar i referenskapitlet, medan fullständiga protokoll återfinns i appendix 1, 2 och 3 i slutet av arbetet.

För att sammanfatta gestaltningsprinciper och vilka temporära element vi skulle ta med oss i gestaltningsarbetet av den temporära parken, tillämpade vi en öppen kodning (Braun & Clarke 2006). Detta för att identifiera de centrala utsagorna i protokollen (t.ex trygghet, belysning och flyttbara element).

Designprocessen

Lawson (2006) menar att designprocessen, trots att den ofta struktureras i faser såsom problemanalys, idégenerering, utvärdering och iteration, inte följer en linjär sekvens. Istället utgörs den av ett ständigt växelspel mellan olika tankestrategier, där designers pendlar mellan struktur och frihet, logik och intuition. Denna process är starkt situationsbunden och påverkas av kontinuerliga insikter, återkopplingar och yttre omständigheter. Detta synsätt delas även av Olsson (1989), som beskriver gestaltningsprocessen som en cirkulär och öppen rörelse snarare än en rak väg mot ett färdigt resultat. För Olsson (1989) är gestaltning ett medvetet, reflekterande arbete där intention, perception och erfarenhet samverkar.

Krupinska (2016) utvecklar detta vidare genom att framhålla att arkitektur inte enbart handlar om teknik eller funktion, utan även om att gestalta det tänkta, att ge form åt idéer, behov och drömmar. En arkitekt är inte enbart en planerare, utan även en känslig formgivare som växlar mellan att skissa, tänka, känna och omvärdera.

Vår designprocess har varit en cirkulär process som Lawson (2006), Olsson (1989) och Krupinska (2016) skriver, där vi har pendlat mellan de olika faserna för att till slut nå ett resultat. En viss struktur går dock att urskilja i vår designprocess som stegvis beskrivs nedan.

Platsbesök och analys

En utförlig redovisning av platsbesöken och analysen finns i resultatdelen under rubriken ”Platsanalyser”. För att skapa en förståelse för Gåsebäcksområdet har flera platsbesök genomförts. Det första besöket, den 27/1, syftade till att ge en övergripande bild av området där vi utgick från en karta över platsen. Under detta besök tittade vi övergripande på hur mycket grönska som fanns, hur transportinfrastrukturen såg ut, hur omhändertaget området var, vilka verksamheter som fanns och var de var placerade. Allt detta tillsammans med vilka intryck vi fick av platsen anteckandes ned.

Under de efterföljande platsbesöken, den 29/1 och 10/3, analyserades områdets förutsättningar med fokus på parkeringar, grönområden och rörelsemönster. Då den temporära parken kommer att anläggas på en parkering ville vi säkerställa att det fanns andra tillgängliga parkeringsplatser i området. För att stärka argumentet att Gåsebäck är i behov av en park, var det av intresse för oss att studera Gåsebäck's andra grönområden och dess tillgänglighet. För att parken ska användas av så många som möjligt är det av stor vikt att analysera rörelsemönstret i området. Detta för att placera entréer till parken som är anpassade efter hur människorna rör sig i området. Med hjälp av rörelseanalysen ville vi också identifiera potentiella hinder som kan påverka antalet besökare till parken.

Platsbesöken gjordes till fots där vi markerade i utskrivna kartor var det finns parkeringar, grönområden (både tillgängliga och otillgängliga) och var det är möjligt samt inte möjligt att gå någonstans. Under tiden togs det även fotografier.

Den 20/3 besökte vi området på kvällen för att analysera belysningen. Vi körde runt i hela området med bil för att få en enkel helhetsuppfattning av Gåsebäck i mörker. På parkeringen där parken ska anläggas gjorde vi en mer detaljerad analys och inventering. Vi drar slutsatser om hur belysningens placering och kvalitet påverkar trygghet och användbarhet, samt vad som bör förbättras. Vi noterade även var belysningspunkterna fanns och hur de såg ut.

Konceptutveckling

Konceptutvecklingen presenteras i sin helhet i resultatdelen under rubriken ”Koncept”. Efter platsbesök och analys av området valdes ett koncept som återspeglar Gåsebäcks uppbyggnad, det vill säga ett lapptäcke. Ett lapptäcke består av olika tyger och färger som tillsammans skapar en sammanhängande helhet. Gåsebäck är uppbyggt på ett liknande sätt där olika verksamheter, byggnadsstilar, material och formspråk samspelar. Genom att arbeta med lapptäcke-konceptet kan områdets identitet förstärkas och vidareutvecklas utan att sudda ut dess historia och karaktär.

Skissprocess och modell

Efter framtagandet av konceptet påbörjades skissarbete och modellbyggande där konceptet testades på olika sätt. Skissprocessen inleddes med fria handskisser på plan för att utforska olika former med det valda konceptet. Dessa skisser tog inspiration från referensprojekten samt Gåsebäcks befintliga struktur och karaktär. Utifrån detta kunde olika gestaltningsprinciper av element prövas och diskuteras. De initiala skisserna på plan utforskades även genom handskissade sektioner för att utvärdera rumslighet och de olika elementens relation till omgivningen.

Modellbyggandet har varit en metod för att testa och visualisera olika designalternativ i en mer fysisk kontext. Till en början var modellen en form av skissmodell, som Morris (2006) benämner det som, där vi klippte ut element i olika storlekar för att studera vilken storlek som var mest lämplig på platsen. Modellen utvecklades senare till en representationsmodell av den temporära parken som på ett tydligt sätt ska kunna kommunicera det färdiga gestaltningsförslaget (Morris 2006). Material som kartong, papper i olika färger och naturmaterial har använts i byggandet.

Gestaltningsförslag - utvärdering och visualisering

De olika gestaltningsförslagen som skapades utvärderades och förbättrades genom diskussioner och återkoppling från handledare som till slut resulterade i ett slutgiltigt idéförslag. Illustrationsplan, sektioner, elevationer, planteringsplan med växtlista och en representationsmodell har skapats för att visualisera förslaget. Samtliga produkter presenteras under resultatdelen av arbetet.

Avgränsningar

Arbetet är avgränsat till temporär landskapsarkitektur och hur detta kan användas för att gestalta offentliga platser och öka aktiveringen av dessa. Idéförslaget har tagits fram för att användas av Helsingborgs stad och kommer att presenteras både på Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) i Alnarp och på stadsbyggnadsförvaltningen i Helsingborg.

Geografiskt sett är arbetet begränsat till en parkeringsyta i Gåsebäck i Helsingborg. En del av parkeringsytan kommer att gestaltas till en temporär park medan resterande del kommer fortsätta att bestå av parkeringsplatser. Aktörer i Gåsebäck och deras medverkan har avgränsats till de intervjuer som framkommer i Gåsebäcks själdokument av Taps et al. (2023).

I arbetet lyfts även vikten av kulturell kartläggning som en del av planeringsprocessen, i enlighet med teorier om platsens identitet, historia och sociala sammanhang. En sådan kartläggning syftar till att skapa en djupare förståelse för invånarnas värderingar, minnen och relation till platsen. I detta projekt har vi dock valt att avgränsa oss från att genomföra en fullständig kulturell kartläggning. Detta beror främst på projektets tidsram, omfattning och det faktum att vi inte har haft möjlighet att bedriva en bredare dialog med invånare och lokala aktörer utöver de intervjuer som redan samlats in i rapporten ”Gåsebäcks själ”. Vi har istället valt att använda det befintliga underlaget som en indirekt källa till det kulturella och sociala perspektivet. Vi bedömer att de insikter som hämtats från tidigare intervjuer ger ett tillräckligt underlag för att föreslå en platsanpassad och situationsbunden utformning.

Växterna som har valts för detta idéförslag är utvalda för att passa ett soligt och varmt klimat och är anpassade för att växa i zon 1, vilket innebär att de är lämpliga för det aktuella området i Gåsebäck. Projektets livslängd är beräknat till 10 år, där både material och växtval är anpassade efter tidsbegränsningen. Detta arbete omfattar inte någon fullständig projektering av designförslaget. Gestaltningen av platsen kommer alltså att vara ett idéförslag för hur området kan användas och utvecklas temporärt under den angivna tidsramen.

Litteraturgenomgång

I detta kapitel redovisas relevant litteratur som ligger till grund för gestaltungsförslaget. Trygghet i staden, En kreativ plats, Platsskapande med hänsyn till kulturen, Grönområden och Generella gestaltungsprinciper är de olika ämnena som diskuteras.

Temporär landskapsarkitektur som planeringsstrategi

Temporär landskapsarkitektur har under de senaste åren etablerats som en metod för att aktivera urbana mellanrum, experimentera med användning och samtidigt utmana etablerade planeringsmönster. Istället för att betraktas som ett undantag eller en nödlösning, betraktas temporära insatser i allt högre grad som strategiska verktyg inom en adaptiv och deltagande stadsplanering (Bishop & Williams, 2012; Lehtovuori & Ruoppila, 2012; Parvu & Zanini, 2019).

Begrepp och teoribakgrund

Parvu och Zanini (2019) menar att landskapet kan fungera som ett kritiskt verktyg för att utmana de temporala ramarna i traditionell stadsplanering. Genom temporära ingrepp blir det möjligt att synliggöra alternativa rytmer, behov och värden bortom de långsiktiga, ofta trögrörliga processerna. Temporär landskapsarkitektur kan därmed framhäva det situationsbundna och föränderliga i stadsutvecklingen.

Bishop och Williams (2012) beskriver i ”The Temporary City” hur tillfälliga användningar har utvecklats till att bli medvetna och strategiska redskap inom stadsutvecklingen. Den temporära stadens styrka ligger, enligt författarna, i dess förmåga att återanvända och revitalisera urbana platser, ofta i väntan på mer permanenta strukturer, utan att låsa fast sig vid en slutlig form. Temporär arkitektur fungerar därmed både som process och som produkt, med potential att påverka långsiktiga strukturer och användningsmönster. Med liknande innebörd beskriver Lehtovuori och Ruoppila (2012) temporär användning som en form av experimentell planering, där staden betraktas som ett laboratorium. Temporära projekt kan fungera som testytor för nya idéer och lösningar, samtidigt som de främjar lokal delaktighet och stärker platsens sociala värden.

Oswalt et al. (2013) lyfter i Urban Catalyst hur tillfälliga användningar kan katalysera långsiktig platsomvandling, inte genom traditionell styrning utan genom att synliggöra alternativa framtider. Flera europeiska exempel visar att temporära arkitekturprojekt ofta uppstår i gränslandet mellan formell och informell planering, präglade av låg budget, återbruk och stark lokal förankring (Lydon & Garcia, 2015; Zimm, 2016). Temporär

landskapsarkitektur fungerar därmed även som en form av tactical urbanism, det vill säga en lågtröskelstrategi för att påverka stadsutveckling genom små, snabba och synliga ingrepp (Lydon & Garcia, 2015).

Från teori till praktik

Lehtovuori och Ruoppila (2012) identifierar tre kategorier av platser där landskapsarkitektur är tillämpbar och dessa är: *Centrala urbana områden* (urban central areas), *För närvarande oanvända eller outnyttjade områden* (currently under-used areas) samt *Områden som tappar betydelse* (areas losing significance). Dessa tre olika kategorier av platser skiljer sig åt vad gäller de fysiska förutsättningarna, rörelsemönster, utvecklingspotential och mål med användningen. Detta påverkar i sin tur hur temporära insatser kan utformas och motiveras.

Centrala urbana områden kännetecknas ofta av en tydlig funktion och en stark fysisk struktur, vilket kan försvåra permanenta förändringar. Temporära lösningar accepteras däremot lättare, särskilt när de kontrasterar mot stadskärnors annars kommersiella och formellt kodade miljöer. I dessa sammanhang kan temporär landskapsarkitektur användas för att öka användningen och skapa variation i stadsbilden (Lehtovuori & Ruoppila 2012).

För närvarande oanvända eller outnyttjade områden kan till exempel vara industriytor eller tillfälligt tomma ytor, dessa områden erbjuder goda förutsättningar för experimentell användning. Temporära projekt kan då bidra med att aktivera platser som tidigare varit osynliga för invånare. Sådana insatser kan göra en plats begriplig, synlig och tillgänglig även innan en mer omfattande utveckling inleds (Lehtovuori & Ruoppila 2012).

Områden som tappar betydelse, är stadsdelar med avfolkning eller funktionsbortfall, som inte är lika beroende av centrala flöden, tillgång och efterfrågan. Temporär landskapsarkitektur kan här användas för att förbättra platsens upplevelsekvaiteter eller stödja kulturella och sociala aktiviteter. Dessa insatser kan bidra med lokal identitet, engagemang och alternativa användningar av platsen (Lehtovuori & Ruoppila 2012).

Bishop och Williams (2012) framhåller istället ett annat sätt att förstå var och hur temporära insatser kan tillämpas genom att dela upp ytor till att vara programmerade eller oprogrammerade.

Programmerade ytor (tight spaces) är platser som har en definierad funktion, tydlig fysisk struktur och formella regler för hur de får användas. Det kan till exempel vara parkeringsytor, torg med strikt möblering eller parker med fasta lekfunktioner. Dessa ytor är ofta låsta i sitt syfte, vilket gör det svårt för användaren att utforska alternativa aktiviteter. Temporär användning på sådana platser kräver ofta tillstånd eller omgestaltning (Bishop & Williams 2012).

Oprogrammerade ytor (loose spaces) saknar däremot specifik användning eller fysisk kodning, vilket gör dem öppna för tolkning och spontan aktivitet. Det kan röra sig om restytor, grusplaner, oanvända hörn i stadsmiljö eller grönytor utan en tydlig funktion. Temporär landskapsarkitektur fungerar ofta bäst i sådana miljöer, eftersom idéer kan växa fram lokalt och anpassas utan att störa existerande strukturer (Bishop & Williams 2012).

Trygghet i staden

Otrygghet i staden är ett komplext begrepp, som inte har samma betydelse för alla individer. Boverket (2010) menar att det är omöjligt att skapa en miljö som är helt trygg för alla personer dygnet runt. Dock är det fullt möjligt att göra en plats mer eller mindre trygg med olika hjälpmedel. Skötsel och underhåll är en betydelsefull faktor för att en plats ska upplevas som trygg. Att besöka platser som är misskötta, oplanerade och övergiven medför ofta en otrygg känsla. Jansson et al. (2012) lyfter också skötsel som en viktig aspekt i trygghetskänslan då skötselinsatser påverkar sikt och överblick av en plats. Enligt Jorgensens et al. (2002) studie visade det sig att vegetationskanter med träd och ett blommande fältskikt var det som upplevdes som tryggast. Det fanns alltså ingen undervegetation, som buskar, som gjorde vegetationskanten tät och svår att se igenom.

En plats som människor besöker och vistas på anses också vara en betydelsefull faktor. Att platsen är överblickbar och lättorienterad är ytterligare omständigheter som påverkar den upplevda tryggheten. Korrekt ljussättning blir därav en viktig del i gestaltningen (Boverket 2010; Gehl 2010). Det ska vara rätt typ av ljus som är placerad på lämpliga platser för att inte blända besökaren. Tydliga kontraster mellan närliggande mörka och ljusa områden kan istället ge motsatt effekt där individen kan känna sig exponerad och uppfatta den mörka miljön ännu mörkare än vad den egentligen är (Boverket 2010). Gehl (2010) menar även att ljuset från stadens byggnader kan påverka trygghetskänslan när mörkret börjar skymma.

Wänström Lindh (2018) skriver att det som ofta blir belyst i en park är gång- och cykelvägarna. Detta exponerar fotgängarna och cyklisterna som får svårt att uppfatta och se miljön runt omkring sig. Genom att istället belysa vertikala ytor, som träd och buskar, blir rummet i sig ljusare och kan uppfattas som tryggarevegetationens lövverk har förmåga att reflektera och sprida ljuset. Vidare rekommenderar Wänström Lindh (2018) att belysa element som redan finns i området. Exempel på detta kan vara vatten, konstverk, sittplatser och lekområden. En viktig aspekt att ha i åtanke är att en park aldrig kan bli helt ljus. Det finns exempel från olika städer där de har valt att inte belysa parker alls då det inte är möjligt att göra dem helt trygga. Istället signalerar en helt mörk park att det inte är lämpligt att besöka platsen.

Kreativa platser

Wahlqvist (2014, s. 5) menar att “Kreativitet definieras av den process som inom vilken man i nya kombinationer av tillgängliga resurser och förutsättningar skapar något nytt.” Vidare skriver Wahlqvist (2014) att konstnärer och kreatörer gärna brukar vilja omforma dess närmiljö ur ett estetiskt och socialt perspektiv. Därav kan det vara fördelaktigt att lämna oplanerade mellanrum i staden där konstnärer och kreatörer får skapa.

Plambech et al. (2015) menar att det finns en koppling mellan kreativitet och naturen. Studien påvisar att naturen i sig har förmågan att öka kreativiteten. Naturen påverkar det kreativa tänkandet genom att göra människan mer nyfiken, flexibel i sitt tänkande och mer idérik. Miljöer som upplevs som naturliga, öppna och fridfulla verkar vara särskilt viktiga för kreativiteten. Dessa kvalitéer kopplas till Perceived Sensory Dimensions (PSD) - modellen som förklaras mer ingående under delen ”Grönområden”.

Platsskapande med hänsyn till kulturen

Kultur används som en motor för stadsförnyelse och ekonomisk tillväxt. Traditionella stadsegenskaper som mångfald och äldre arkitektur blir nu alltmer attraktiva faktorer i utvecklingen av städer. Unga människor söker sig till städer med en levande kultur och livsmiljö där konst, kultur och teknisk innovation samverkar och skapar dynamiska stadsrum. Konst och kultur ses därför som viktiga resurser för att öka livskvaliteten, attrahera talang och stärka stadens konkurrenskraft. Städer som investerar i kulturinstitutioner och kreativa miljöer skapar långsiktiga fördelar för både invånare och näringsliv (Mercer 2006).

Planering är en mänsklig vetenskap som måste ta hänsyn till samspelet mellan människor, arbete och plats. Planerare ska inte bara fokusera på fysisk infrastruktur utan också förstå hur människor lever och interagerar med sin omgivning. För att skapa mer levande städer bör planeringen föregås av en förståelse av stadens historia, kultur och befolkningens minnen och värderingar. Därför menar Mercer (2006) att det krävs en “kulturell kartläggning” innan planeringen påbörjas. Dessutom behövs ett engagemang från medborgarna och delaktighet i stadens utveckling.

Grönområden

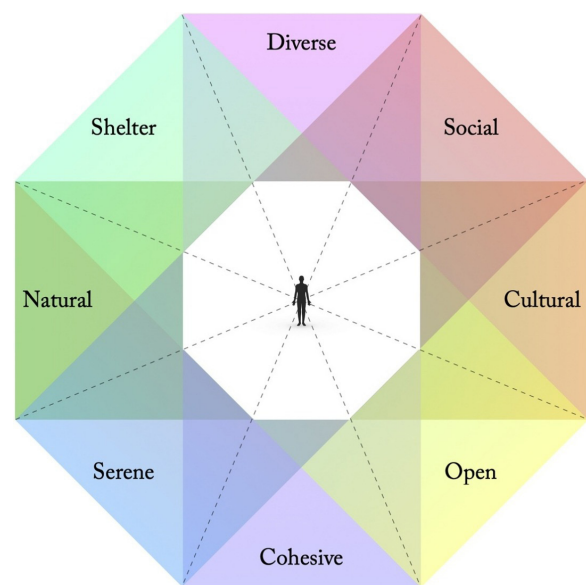
Stoltz & Grahn (2021) presenterar en evidensbaserad modell för att analysera grönområdets estetik genom åtta upplevda sensoriska dimensioner (PSD). Studien bygger på både kvantitativ och kvalitativ data som är insamlade i över 30 år. Författarna argumenterar för att PSD:erna kan bedömas oberoende av individuella preferenser eller kulturella skillnader. Modellen relaterar de åtta PSD:erna till varandra som designprinciper för att stödja både aktivitet och vila i grönområden. Studien betonar vikten av att integrera denna kunskap i stadsplanering för att främja hälsa och välbefinnande. Här beskrivs endast tre av de åtta karaktärerna då det är de naturliga, öppna och fridfulla kvaliteterna som passar den kreativa personen bäst (Plambech et al. 2015).

PSD 1: Naturlig kvalitet - Den första faktorn handlar om en upplevelse av orörd natur, där miljön känns självskapad snarare än människobyggd. Det är platser där naturens kraft får verka fritt, utan mänsklig inblandning, så som vildmark, gammelskog eller områden med självvuxen vegetation. Sådana miljöer kan ge en känsla av frihet från vardagens krav. Större områden behövs ofta för att förmedla denna känsla fullt ut, men även enskilda inslag som gamla träd eller stora stenblock kan bidra till upplevelsen.

PSD 6: En öppen kvalitet - Den sjätte faktorn berör upplevelsen av öppenhet och frihet i miljön. Det kan handla om stora, öppna ytor där det är möjligt att röra sig fritt och använda platsen för olika aktiviteter. Det kan också innefatta utsikter och panoramavyer som ger en känsla av överblick. Denna kvalitet står i kontrast till den skyddade kvaliteten, som betonar avskildhet.

PSD 7: En fridfull kvalitet - Denna faktor berör behovet av en lugn och fridfull miljö, fri från buller och störningar. Det betyder dock inte total tystnad utan naturliga ljud som fågelkvitter eller vind i träden kan vara välkomnande. Platsen bör vara välskött och fri från skräp för att stärka känslan av ro. En sådan plats gör det lättare att slappna av, reflektera och återhämta sig från stress. Den har likheter med naturliga och sammanhållna kvaliteter, men skiljer sig genom att upplevas som bäst det inte finns andra människor i närheten.

Figur 1. Modell som beskriver de åtta parkkaraktärerna. Hämtad från Stoltz & Grahn (2021).

Grönska i temporär landskapsarkitektur

Helsingborgs stad har genom projektet “Flyttbar park” testat en ny metod för att skapa grönska i stadsmiljön. Istället för att odla träd på en plantskola, placerades hundratals träd ut temporärt i röda ställningar i stadens centrum. Syftet med projektet var att förbättra miljön, öka trivselen och lära sig mer om hur invånarna upplever grönare stadsmiljöer. Våren 2023 placerades cirka 180 stycken av dessa träden på olika ställen i Helsingborg, till exempel längs Sockengatan och Gotlandsgatan där gamla hästkastanjer tagits bort. Den temporära parken fungerar både som en testmiljö och en flexibel lösning för att göra platser mer levande och gästvänliga. De förväntade effekterna är ökad trygghet, bättre stadsmiljö och förbättrad biologisk mångfald. Initiativet ska skapa en mer hållbar stad och möta framtidens utmaningar genom flexibla och innovativa lösningar (Innovation Helsingborg u.å.).

Den temporära lösningen gjorde det också möjligt att testa grönska på platser med begränsade förutsättningar, såsom områden med ledningar eller garagebjälklag. Dessutom gav det en möjlighet att påverka uppfattningen om en plats och visa på dess potential för grönska i full skala. Träden köptes in två år innan de slutligen planterades i marken på sin permanenta plats, och initiativet mottogs mycket positivt; många efterfrågar fler träd i stadsmiljön. Under den temporära fasen sköttes träden av en upphandlad plantskola, där professionell personal ansvarade för daglig tillsyn. Träden var utrustade med droppbevattning och rejäla trädstöd, då träd i kruka, låda

eller ”air-pot” kräver noggrann bevattning. Bevattningssystemet påverkade även placeringen av träden, som behövde grupperas och placeras i närheten av en vattenpost (Schlyter 2025).

Sjöman (2025) menar att temporära växtbäddar är mycket känsliga för torka och värmeböljor då växterna inte kan hämta vatten från marken. Det ställs därför höga krav på de som sköter växtbäddarna för att få en lyckad vegetation. Fördelen med den temporära växtanvändning är att det är möjligt att testa och se hur det skulle kunna se ut med den typen av vegetation, där det även är möjligt att analysera hur detta mottas av brukarna på platsen. En ytterligare fördel är att byggnadsplatser som i väntan ska bli något annat kan vara gröna och attraktiva under byggnadsprocessen.

Figur 2. Träd och perenner i corteenstålskrukor.

Skötsel

Att välja rätt växt för platsen är avgörande för hur omfattande skötseln behöver vara. Mer än 80 procent av bevattning, gödsling eller ständig beskärning kan undvikas om rätt växt väljs för platsen. Markförhållanden, tillgång av ljus, slitage, vind och föroreningar är några av faktorerna som ska beaktas innan valet av art görs (Sjöman & Slagstedt 2018).

För att en yta ska vara skötsleffektiv krävs det att platsen är gestaltad utefter detta. Det blir mer ekonomiskt för ägaren om mindre skötselinsatser krävs och chansen att miljön är tilltalande och utvecklas på ett gynnsamt sätt ökar. Grundtankarna för konceptet är att lämpade växter, material och lösningar väljs för platsen. Öppen jord genererar ofta en stor mängd ogräs som kontinuerligt behöver rensas bort. Att välja buskar och perenner som istället täcker marken är mycket mer skötsleffektivt. Sommarblommor och perennplanteringar är ofta de mest kostnadskrävande anläggningarna och bör placeras på utvalda platser där många passerar och kan ta del av dem. På ställen som inte anses för platsen lika betydelsefulla kan annat växtmaterial användas (Hovind & Holgersen 2021).

Sjöman (2025) skriver att bevattning och tillförsel av näring till temporär vegetation behöver ske manuellt där droppbevattning är ett alternativ. Det är dock av stor vikt att kontinuerligt kontrollera droppbevattningen då växterna kan bli allvarligt skadade om droppbevattning slutar att fungera. En noggrann skötselplanering är högst nödvändig för att temporär växtanvändning ska bli lyckad. Vidare menar Sjöman (2025) att de växter som är bäst lämpade för dessa typer av anläggningar behöver vara torktåliga och klara av de tuffare förhållandena.

Figur 3. Några av träden som användes i den ”flyttbara” parken i Helsingborg. Hämtad från Helsingborgs stad (2023).

Generella gestaltungsprinciper

När hållbara miljöer för människor gestaltas finns det somliga grundläggande principer som bör tas i beaktande i gestaltningen. Nedan beskrivs några principer och riktlinjer som kan vara till hjälp.

Sittplatser och rörelsemönster

Vi människor tittar och betraktar andra människor och aktiviteter som sker i staden. Att placera bänkar och sittplatser som ger möjlighet att studera vad som händer på platsen är fördelaktigt. Likaså är vyer över vatten, blommande planteringar och vegetation något som besökaren uppskattar att titta på. Attraktiva sittplatser ska ha ett behagligt mikroklimat, vara skyddade i ryggen, vara omringade av en låg ljudnivå samt inte vara placerade där mycket luftföroreningar finns. I staden är det även en fördel att blanda primära sittplatser, exempelvis bänkar och flyttbara stolar, med sekundära sittplatser som kan vara trappsteg, stenar eller en fontänkant. Både primära och sekundära sittplatser används av besökarna (Gehl 2010).

Att gå, sitta, stå, titta, kommunicera och lyssna är faktorer som människan behöver kunna utföra i en stad. Det är viktigt att ha i åtanke vid gestaltning av urbana miljöer att människan alltid väljer den kortaste och snabbaste vägen till den bestämda destination (Gehl 2010). Detta kan även utnyttjas för att göra en plats mer befolkad som Magnusson (2025) nämnde under intervjun på Naturmolnet. Istället för att följa trottoaren runt om platsen går gångtrafikanterna istället genom Naturmolnet då det är en kortare väg.

Utrymmen

Utrymmen fokuserar på hur avgränsade områden formas för mänsklig aktivitet, där rum ses som det främsta sättet att organisera och uppleva landskapet. Det kan vara ett landområde som omsluts, formas eller används av människor för deras ändamål. Det är en plats för utomhusaktivitet, en slags inneslutning som skapar struktur och orientering. I vissa sammanhang kan rum även betraktas som en motpol till “form” eller “massa”, där det tomma, öppna får betydelse i kontrast till det fasta och formade (Dee 2001).

Stigar

Stigar handlar om utformningen av linjära rörelseytor, främst för fotgängare. Stigar betraktas som viktiga för både funktionen och upplevelsen. Tillsammans med utrymmen utgör stigar några av de mest grundläggande elementen i designade landskap, eftersom de i hög grad påverkar hur en plats upplevs och används (Dee 2001).

Detaljer

Berör landskapets fysiska skala. Designens detaljer, såsom material, jord, vatten och sten påverkar besökarens upplevelser. Dessa element tillhör den mindre skalan där möbler, ljus och färg studeras. Det är viktigt att inte förknippa “detalj” med något som läggs till i slutet av designprocessen, utan denna skala ska integreras tidigt i designprocessen när exempelvis stigar utformas (Dee 2001).

Foci

Begreppet ”foci” betyder viktiga visuella eller funktionella punkter i landskapet. Dessa kan vara former eller platser som drar till sig uppmärksamhet och påverkar hur människor använder och upplever landskapet (Dee 2001).

Konst

Konst har alltid haft en betydande roll i staden. Historiskt sett har exempelvis monument, skulpturer och byggnadsdetaljer alltid varit en betydelsefull del i gestaltningen av staden. Genom konsten kommuniceras skönhet, minnen av viktiga händelser, livet i samhället tillsammans med humor och överraskningar (Gehl 2010).

Vegetation

Gehl (2010) menar att träd, växter och landskapsarkitektur har en nyckelroll vad gäller stadsplanering. Det finns många fördelar med träd då de bland annat ger skugga, bidrar med nedkylning, renar luften och kan framhäva viktiga platser. Det gröna är inte bara estetiskt tilltalande, utan har även ett symboliskt värde då det signalerar rekreation och hållbarhet samt visar naturens diversitet. Historiskt sett har träd ofta tagits ned i staden för att göra plats för trafiken. Uppfattningen av trädens positiva betydelse för staden har på den senare tiden ökat där gröna element mer aktivt ingår i planeringen.

Material

I faktabladet som Bergsjö et al. (2015) har skrivit talar de om aspekter som ligger till grund för bedömning av icke vegetativt material ur ett miljö- och

hållbarhetsperspektiv som kan vara till hjälp vid val av material till anläggningar. I dagsläget är de inventeringar och bedömningar vi gör för att öka möjligheten till att behålla befintliga material inte tillräckligt noggranna. Detta beror ofta på att förfrågningsunderlagets ritningar endast är till för att informera anbudsgivaren om de befintliga förhållandena.

För att bidra till ett miljömässigt hållbart projekt bör möjligheten om att återanvända material på platsen göras. Fördelen med återvunnet material är att nytt material inte behöver transporteras till platsen. Detta i sin tur minskar avfallsmängder, föroreningar och förstörelse av livsmiljöer. När det handlar om åldrande av material bedöms lämpliga material utifrån det som kan förutses i gestaltningen, till exempel slitage men inte skador. Alla material och produkter har en avsedd livslängd som är beroende av underhåll och skötsel. Bedömningar av mest lämpat material kan därför bli säkrare om det finns vetskap om hur platsen framtida skötsel (Bergsjö et al. 2015).

Vidare menar Bergsjö et al. (2015) att val av material är en viktig del av ett gestaltungsarbetet eftersom det ger en karaktär och atmosfär till platsen. När det handlar om miljömässig hållbarhet är det fördelaktigt att utgå från att förändra så lite som möjligt. Att behålla mer och bygga om mindre kan vara av större intresse om det finns vetskap om hur detta påverkar projektets hållbarhet och dess miljöpåverkan.

Att välja material på en plats är komplext där många aspekter behöver tas hänsyn till. Ska materialets livslängd vara så lång som möjligt eller räcker det att livslängden stämmer överens med hur länge gestaltningen är tänkt att hålla? Är det möjligt att få tag på material lokalt? Och var räknas egentligen som lokalt i förhållande till transportsträckan? (Bergsjö et al. 2015).

Referensprojekt

För att få mer kunskap om hur temporär landskapsarkitektur kan användas i staden har tre referensprojekt studerats. Fyra landskapsarkitekter som har arbetat med de tre projekten har intervjuats. I följande kapitel följer en sammanfattning av referensprojekten med tillhörande intervjuer. Alla intervjupersoner har godkänt att bli nämnda med namn.

Naturmolnet

Bakgrund

I Sofielund i Malmö ligger den offentliga parken Naturmolnet som utgör 700 m². Parken började byggas år 2020 efter att ha varit en ödetomt i 25 år. Företaget Växtvärket har tillsammans med lokala krafter skapat Naturmolnet som idag är en populär mötesplats för de som bor i området. Platsen fungerar som ett kreativt laboratorium där olika grönbåa lösningar testas. Det är även ett uteklassrum och en plats där event och olika aktiviteter äger rum (Växtverket u.å.).

Vad vi tar med oss från intervjun

Lisa Magnusson (2025) beskriver i intervjun att Naturmolnet är skapad med barn och ungdomar som främsta fokus. De som bor i Sofielund har också varit en viktig målgrupp för platsen. Det har inte funnits några detaljerade ritningar på hur Naturmolnet ska utformas, utan de som har varit på plats när element har blivit byggda har fått bestämma hur de ska se ut och var de ska placeras. Mycket av det som har skapats har skett på plats, där konstnärer har blivit inbjudna, och där barnen har kunnat vara delaktiga och fått följa processen. Växtvärket som bland annat består av landskapsarkitekter har varit med och väglett och tagit fram växtförslag som är passande för platsen.

Figur 4. Den upphöjda planteringen under sommaren med mycket grönska (Växtvärket u.å.).

Figur 5. Den upphöjda planteringen med gångvägar.

Vidare förklarar Magnusson (2025) att platsen är utformad för att vara öppen och belyst där det inte finns några möjligheter för att gömma sig och skapa otrygghet. I den upphöjda planteringen, som har blivit ett lyckat element på platsen, finns det gångar som barnen kan gå på. Barnen har uppskattat barkflisen som markmaterial och lådan med “skräp” där det finns material som barnen kan göra hinderbana med och som samtidigt inte är stöldbegärligt. Återbrukat material är något som bör eftersträvas i sådana typer av anläggningar, men det är också önskvärt att materialet är hållbart så att det inte behöver bytas för ofta. Växtvalen på platsen har varit torktåliga och ätbara där mycket blomsterlök har blandats in för att få det attraktivt under en lång tidsperiod. Lekiosken, skulpturerna, grillen och scenen är andra element som är populära bland besökarna.

I dagsläget är det Växtvärket som sköter platsen men de försöker att aktivera andra aktörer som kan vara med och underhålla. Att kontinuerligt plocka skräp är något som har varit viktigt ur ett underhållsperspektiv. De har inte råkat ut för mycket skadegörelse, men klotter och dumpade föremål har förekommit. Den begränsade skadegörelsen kan bero på att besökarna har fått vara med och skapa platsen. Genom skyltar, gatupratere, kontakter med förskolor och skolor i området, sociala medier och att själva vara på platsen har de kommunicerat med besökarna.

Figur 6. Lådan med ”skräp”.

Figur 7. En vy över Naturmolnet där olika aktiviteter äger rum (Växtvärket u.å.).

Davidshallstorg

Bakgrund

Davidshallstorg är anlagt i centrala Malmö som i stor utsträckning består av parkeringsplatser. Under somrarna 2024, 2025 och 2026 mellan april och oktober har och kommer torget att omvandlas till ett sommartorg. Detta i bemärkelsen att bilarna och parkeringsplatserna försvinner och restaurangerna runt om torget kan använda platsen för uteservering. Malmöborna är med och ger önskemål för utformningen av torget där syftet är att sommartorget ska vara en attraktiv mötesplats (Malmö stad 2024).

Vad vi tar med oss från intervjun

Emmi Sundén och Charlotta Gard (2025) säger att platsen är skapad för att vara ett torg för alla där olika metoder har använts vid gestaltningen. Genom intervjuer, enkätundersökningar, workshops och skyltar med QR-koder har besökarna fått möjlighet att tycka till och påverka utformningen. Tidigare har platsen upplevts som otrygg från ett trafikperspektiv eftersom den till mestadels har bestått av parkeringsplatser. Efter omgestaltningen, där parkeringarna togs bort, har torget blivit en tryggare och mer inbjudande plats. För att ytterligare öka tryggheten har belysning installerats.

Gestaltningen av platsen har haft flera framgångsrika inslag. ”Skogen”, en plantering med frodig vegetation och exotiska inslag, har blivit en uppskattad del av torget och som bidrar med grönska året runt. Barnen har uppskattat barkflisen, men restaurangerna runt omkring har upplevt materialet som störande då det lätt sprids och kan bli geggigt. Konstgräs testades men ansågs inte vara ett lyckat materialval, däremot har återbrukat material använts, vilket de vill göra i så stor utsträckning som möjligt. Torget har generellt bjudit in till mycket lek vilket har varit omtyckt av besökarna. Flyttbara stolar, långbord, gungor, hammockar och pingisbord har varit populära inslag, även om en del besökare har upplevt pingispelandet som störande. Vid växtvalen har värme- och torktåliga arter prioriterats som antingen vattnas manuellt eller med droppbevattning. Daglig tillsyn av platsen har skett för att hålla den ren och städad, vilket signalerar att torget tas om hand. Detta förebygger problem som nedskräpning och råttor.

Sundén och Gard (2025) berättar vidare att de har använt sig av skyltar för att kommunicera med besökarna om vad som händer på platsen. Dialogen med verksamheterna längs gatan är också en viktig del av arbetet. Uppföljning av besökarnas och de boendes synpunkter sker löpande för att säkerställa att deras röster blir hörda och att torget fortsätter att utvecklas i rätt riktning.

Vid användning av temporär landskapsarkitektur är det av betydelse att undersöka om det redan finns ett naturligt flöde av människor då det påverkar hur mycket platsen kommer att användas. På platser med få besökare kan en spektakulär installation med ”wow-effekt” locka dit fler människor. Om platsen tidigare varit en körbar gata är det viktigt att det tydligt framgår att biltrafik inte längre är tillåten, exempelvis genom att skapa en trång och svårframkomlig yta för fordon. För att göra platsen attraktiv året runt är en genomtänkt belysning viktig, likaså en variation av sittplatser, både tillgängliga och mer avskilda, i både sol och skugga.

Figur 8. Drönbild över sommartorget 2024 (Malmö stad 2025).

Figur 9. Bild från ”skogen” med exotiska inslag.

Figur 10. Sittmöjlighet med ”skogen” som skydd bakom.

Botulfsplatsen

Bakgrund

I centrala Lund ligger Botulfsplatsen som har fungerat som en knutpunkt för stadsbussarna fram till den 20 augusti 2023. Lunds kommun benämner dess funktion som en ”mellananvändning” som ska finnas innan den nya Botulfsplatsen anläggs. Platsen fungerar som en testyta för Lunds kommun, anslutande verksamheter och för Lundaborna. Det har bland annat arrangerats julmarknad och utebio på platsen och under sommaren anlades uteserveringar. Det nya torget ska börja anläggas i slutet av 2025, vilket medför att mellananvändningen av Botulfsplatsen har en tidsram på cirka 2,5 år (Lunds kommun 2024).

Vad vi tar med oss från intervjun

Malena Kjellstrand (2025) menar att platsen är skapad för att attrahera verksamheter, lundabor, ungdomar och studenter. Vid gestaltningen av platsen var tidsramen kort, vilket gjorde att de fick arbeta med det material som fanns tillgängligt, vilket framförallt bestod av trä. En snickare inom projektet möjliggjorde att mycket kunde byggas på plats. Ett färgtema med gult, grönt och rosa valdes för att skapa en sammanhållen och livfull atmosfär. För att stärka den konstnärliga gestaltningen anlätades en före detta student från Lunds konst- och designskola där hen fick vara med och skapa på platsen. För att öka tryggheten har platsen fått mer belysning i form av gatubelysning, ljusslingor och lampor under taken. Området har även öppnats upp genom att bussarna inte längre skymmer sikten, vilket har bidragit till en förbättrad trygghetskänsla. Tidigare problem med droghandel har försvunnit, men platsen har istället blivit en samlingspunkt för alkoholister. Trots detta har den ökade rörelsen av människor på platsen haft en positiv inverkan på den upplevda tryggheten.

Flera delar av gestaltningen har fungerat väl. De gula taken har blivit uppskattade av besökarna och planteringarna har blivit lyckade. Vintergröna växter, blomlökar, prydnadsgräs och små träd som är anpassade efter platsens förutsättningar har planterats. Stora cortenstålskrukor har gett platsen en känsla av volym vilket har varit ett betydelsefullt inslag för platsens rumslighet. Träet som material har

möjliggjort en flexibel och kreativ byggprocess. Dock räknar de med att det obehandlade träet har en begränsad hållbarhet på cirka 2,5 år.

Figur 11. Cortenstålskruka med olika växter.

Vidare säger Kjellstrand (2025) att de lösa borden och stolarna som möjliggör flexibel användning är bland de mest uppskattade inslagen. Trädäcket har också varit populärt, eftersom det ger en central men ändå avskild plats att sitta på. Botulfsplatsen har kapacitet att tillhandahålla 50 stycken offentliga sittplatser, men när uteserveringarna också använder torget kan antalet sittplatser utökas till cirka 150. Höjdskillnaderna har varit en utmaning, som hade kunnat behandlats bättre om tid hade funnits. Dessutom hade en större satsning på att definiera rumsligheten kunnat ge platsen en ännu bättre struktur och funktion.

Temporär landskapsarkitektur har visat sig vara ett värdefullt verktyg för att skapa dialog mellan landskapsarkitekter, medborgare, politiker och andra beslutsfattare. Genom att skapa något fysiskt i stadsrummet blir det enklare att diskutera förändringar och testa idéer i skala 1:1 innan en mer permanent lösning genomförs. Det är viktigt att kommunicera och bjuda in människor till att delta i processen samt att ha en organisation som kan fortsätta driva och sköta projektet efter att det har byggts klart.

Platsen sköts genom att en daglig tillsyn görs där bord och stolar torkas av. Under sommaren sker skräpplockning och soptömning dagligen, medan det under vintern görs cirka tre gånger per vecka. Planteringslådorna sköts med daglig tillsyn och vattnas vid behov. Ingen

Figur 12. Färglagda busstak med målade pelare.

Figur 13. Plantering med sittmöjligheter.

skadegörelse har förekommit, och varken bord eller stolar har försvunnit.

Kommunikationen med besökarna har skett genom skyltar, gatupratere, föredrag och utställningar. Lunds citysamverkan, med en lokal nära Botulfsplatsen, har aktivt arbetat för att aktivera stadens centrum, och Visit Lund har arrangerat evenemang på platsen.

Gestaltungsförslaget

Nedan följer en Sammanfattning av teoretisk bakgrund, Platsanalyser, Koncept, Illustrationsplan. Elevationer, Sektioner, Bilder på modellen, Illustrationsplan med belysning, Planteringsplan, Blomningsschema och Växtlista.

Platsen är utformad efter målgrupperna: ungdomar och unga vuxna som åker skateboard, den kreativa gruppen som vill skapa och de som arbetar och vistas i Gåsebäck.

Sammanfattning av teoretisk bakgrund

Nedan följer en sammanfattning av vad vi tar med oss in i gestaltningen från litteraturgenomgången och referensprojekten med tillhörande intervjuer.

Litteraturgenomgång

Som tidigare nämnt kännetecknas temporär landskapsarkitektur av att:

- Återanvända platser som kan utvecklas med tiden (Bishop & Williams 2012).
- Vara testytor för nya idéer och lösningar och samtidigt främja lokal delaktighet (Lehtovuori & Ruoppila 2012).
- Ha en låg budget, använda återbruk och ha en stark lokal förankring (Lydon & Garcia, 2015; Zimm, 2016).
- Innefatta små, snabba och synliga ingrepp (Lydon & Garcia, 2015).

I gestaltningen ska även följande punkter ingå:

- Rumslighet, stigar, fokuspunkter och materialval (Dee 2001).
- Träd i ”air-pots” (Innovation Helsingborg u.å.).
- Vegetation för estetiken men även för skugga och nedkylning (Gehl 2010).
- Inget buskskikt (Jorgensens et al. 2002).
- Torktåliga växter (Sjöman 2025).
- Olika typer av sittplatser (Gehl 2010).
- Öppen karaktär för trygghetskänslan (Boverket 2010; Gehl 2010).
- Korrekt belysning för ökad trygghet (Boverket 2010; Gehl 2010; Wänström Lindh 2018).
- Konstverk/konst (Gehl 2010; Mercer 2006).
- Oplanerade mellanrum för skapande (Wahlqvist 2014).
- PSD-modellen med kvaliteterna: Naturlig, öppen och fridfull (Stoltz & Grahn 2021; Plambech et al. 2015).

Som tidigare nämnt har Taps et al. (2023) utfört 31 stycken intervjuer med personer som har en relation till Gåsebäck. Från dessa intervjuer har vi sammanställt de uttalade framtidsvisionerna som berör Gåsebäcks utemiljö i form av symboler.

Det som återkom många gånger var känslan av *otrygghet*, delvis för att det

inte rör sig så mycket folk i området och delvis för avsaknaden av belysning. Gåsebäck har ett ogynnsamt och kritiskt rykte som behöver förändras för att locka fler människor till området. I stort sett önskade alla intervju-personer att Gåsebäck ska vara en *kulturell plats* som är öppen för alla. *Graffiti väggen* nämndes i ett flertal intervjuer som något mycket positivt. *Mötesplatser, parker, temalekplatser, öppna ytor för konserter, aktiva platser för kreativitet och skapande samt skatepark* var några av de nämnda önskemålen. *Brist på underhåll* av de offentliga ytorna ansågs också vara ett genomgående problem. *Gåsebäcks historia* lyfts som något betydande och värdefullt för området som bör återspeglas och bevaras i framtida gestaltningar. Utifrån dessa aspekter har vi skapat symboler som symboliserar de olika kriterierna som de verksamma individerna i Gåsebäck eftersträvar.

Referensprojekt med tillhörande intervjuer

Från de tre referensprojekten fick vi inspiration på vilka temporära element och gestaltungsprinciper som kan användas i den temporära parken. Nedan följer en beskrivning av vilka element och gestaltungsprinciper som vi har hämtat från vardera projekt.

Naturmolnet

- Öppen och belyst plats för att skapa trygghet.
- Stor upphöjd plantering.
- Användning av återbrukat material.
- Torktåliga växter.
- Grill.
- Scen.

Botulfsplatsen

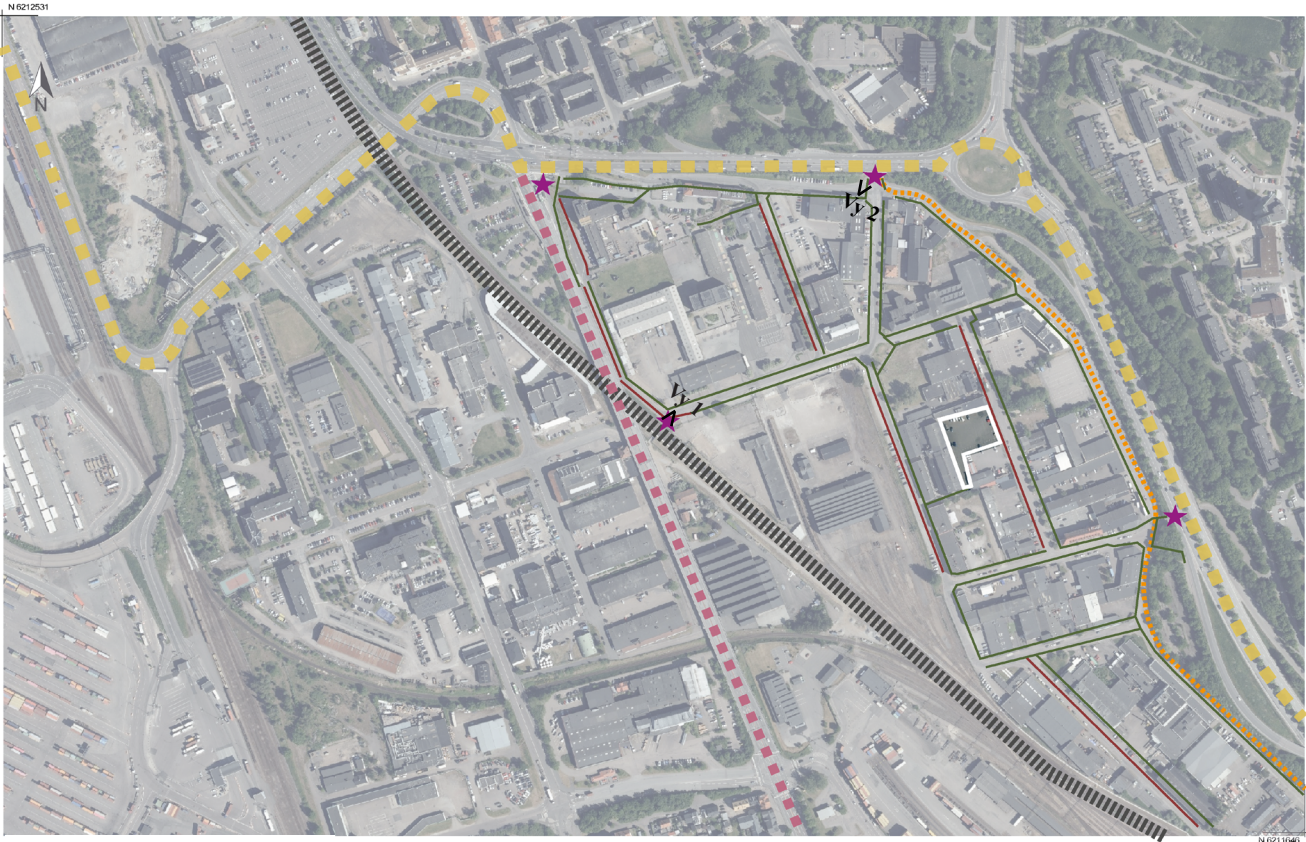
- Mer belysning för att öka tryggheten.
- Belysning i form av gatubelysning, ljusslingor och lampor under taken.
- Öppenhet för att öka tryggheten.
- Trä som material.
- Flyttbara stolar och bord.

Davidshallstorg

- ”Skogen” med exotiska inslag som bidrar med frodighet och grönska under vintern.
- Användning av återbrukat material.
- Flyttbara stolar.
- Långbord.
- Värme- och torktåliga arter.
- En variation av sittplatser, både tillgängliga och mer avskilda, i både sol och skugga.

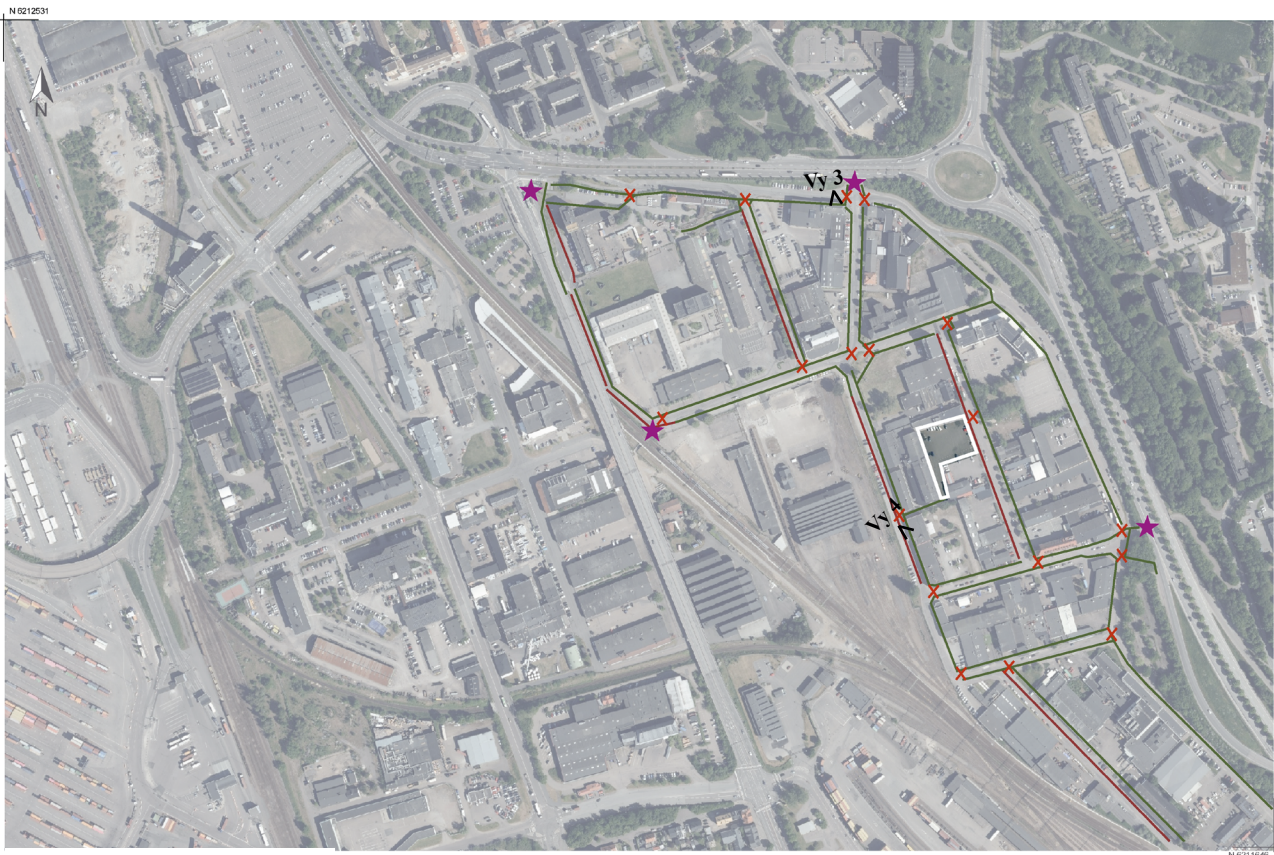

Platsanalyser

Figur 15. Karta över Gåsebäck där gångmöjligheter visas.

Projektområde
Entré
Barriär/ Järnväg
Cykelväg
Motorväg
Ej möjlighet till gång
Möjlighet till gång
Väg på bro

Figur 16. Karta över Gåsebäck där potentiella övergångsställen visas.

Projektområde
Entré
Potentiellt övergångsställe
Ej möjlighet till gång
Möjlighet till gång

Kartan visar var det är möjligt att gå någonstans och var det inte är möjligt. Cykelvägar och entréer är också utmarkerade på kartan. Enligt analysen är det tydligt att området är omringat av kraftiga barriärer som järnväg, bro och motorväg. Dessa barriärer gör det svårare att besöka området och stor vikt läggs därför på de fyra entréerna. För att på ett smidigt och enkelt sätt kunna besöka den temporära parken är det viktigt att det finns gångbara vägar mellan entréerna och parken. På vissa ställen behöver bilvägar korsas för att komma över på andra sidan där det också saknas övergångsställen. Det löper en utmarkerad cykelväg i utkanten av Gåsebäck som också är den enda markerade cykelvägen i området. På vissa ställen är det bara möjligt att gå på en sida av vägen.

Vy 1. Entré där järnvägen och bron syns i bakgrunden.

Vy 2. Entré med målad tunnel.

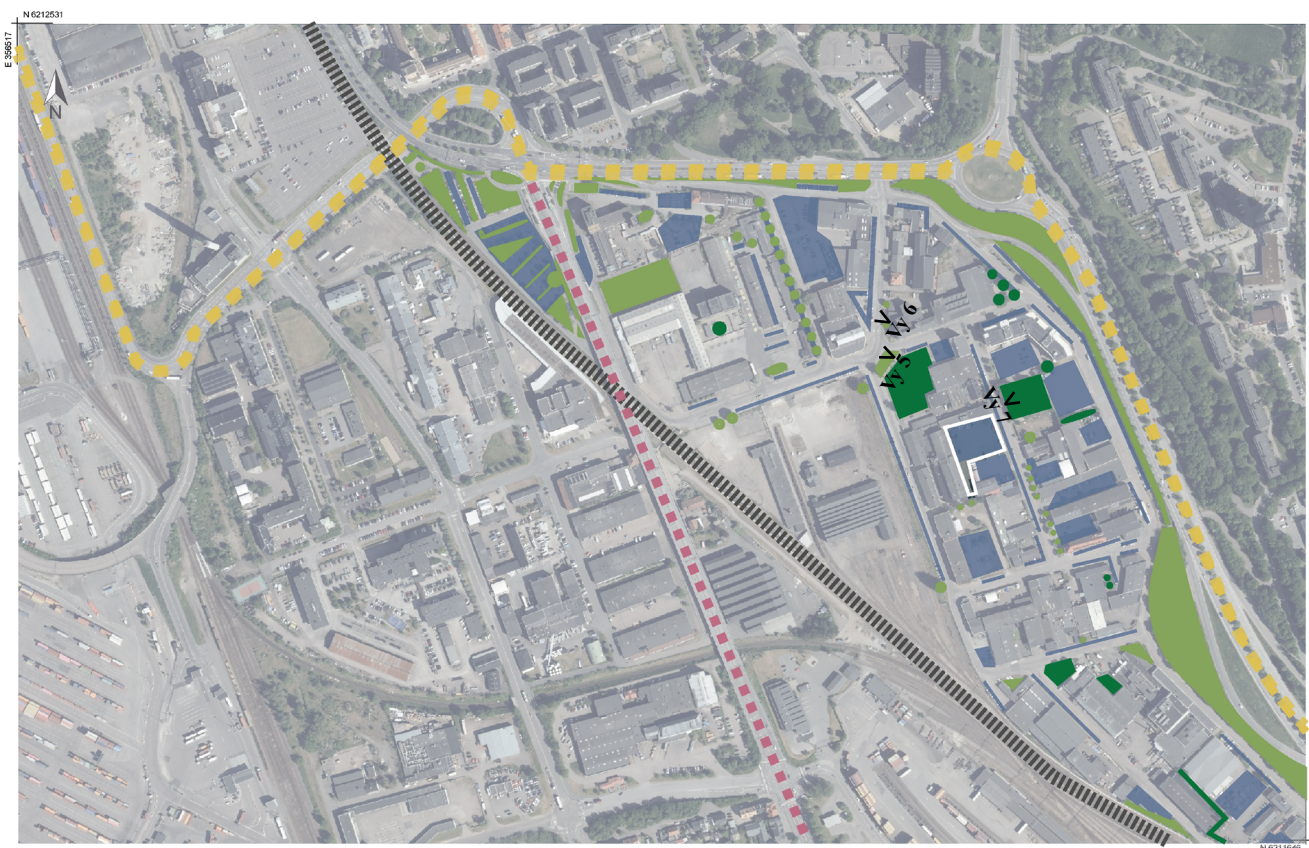

Vy 3. Korsning utan övergångsställe.

Vy 4. Vänstra sidan av vägen består av en tillgänglig trottoar medan den högra är parkering.

Figur 17. Karta över Gåsebäck där otillgängliga och tillgängliga grönområden samt parkering visas.

En stor del av Gåsebäck består av parkeringsplatser, vilket den blå färgen förklarar. I och med att den temporära parken kommer att anläggas på en parkeringsplats är det relevant att analysera var det ytterligare finns parkeringar som kan användas. Det framgår även tydligt att det saknas grönska i Gåsebäck, speciellt tillgängliga grönområden. De flesta grönområden är instängslade eller otillgängliga och kan inte användas av besökarna.

Vy 5. Sittplatser med omgiven grönska.

Vy 6. Typisk parkering längs en gata i Gåsebäck.

Vy 7. Otillgängligt grönområde.

Vad tar vi med oss från analyserna?

Genom studier av Gåsebäcks fysiska och sociala strukturer skapades en förståelse för platsens utmaningar och möjligheter, vilket lade grunden för den fortsatta designprocessen. En av de viktigaste insikterna var Gåsebäcks begränsade tillgänglighet. Området omges av tydliga barriärer såsom järnväg, motorväg och bro, vilket försvårar tillgången till platsen. Sammanfattningsvis visar analyserna att det finns gångbara vägar i Gåsebäck som leder besökare till parken, men på flera ställen är det endast möjligt att gå på en sida av vägen. Dessutom saknas övergångställen på några sträckor, vilket innebär att vissa korsningar upplevs som osäkra för gångtrafikanter. I framtiden bör detta ses som ett förbättringsområde, målet bör vara att det ska gå att promenera på båda sidor av vägen och att samtliga vägar kan korsas på ett säkert sätt.

Analysen visade även att Gåsebäck domineras av parkeringytor. Därför ansågs det lämpligt att anlägga den temporära parken på en befintlig parkeringsyta. Parkens placering påverkar inte tillgängligheten av parkeringsplatser i området på ett negativt sätt. En annan aspekt som lyftes fram i analyserna var känslan av otrygghet, till följd av bristande belysning och låg mänsklig närvaro. Detta resulterade i en medveten utformning med fokus på synlighet, öppenhet och trygga stråk. Dessutom bidrog intervjuer med lokalt verksamma, återgivna i rapporten ”Gåsebäcks själ”, till en förståelse för områdets sociala behov. Det framkom tydliga önskemål om att Gåsebäck ska utvecklas till en kulturell och inkluderande plats med kreativa inslag som mötesplatser och ytor för aktivitet och skapande.

Sammanfattningsvis har platsanalyserna inte bara fungerat som en kartläggning av Gåsebäcks nuvarande förutsättningar, utan också som ett vägledande verktyg genom hela designprocessen. De har gett form, funktion och riktning till ett gestaltsförslag som är förankrat i platsens behov, historia och potential.

Koncept

Efter platsbesök och analys av området föddes idén om att tolka Gåsebäcks karaktär genom begreppet “lapptäcke”. Under de många besöken till området, där vi studerade material, byggnadsstilar, verksamheter och temporära inslag, uppstod denna metafor som ett naturligt sätt att beskriva platsens identitet. Gåseback består av många olika typer av material, strukturer och uttryck där elementen vävs samman till en helhet. Metaforen uppstod naturligt under designprocessen som ett sätt att beskriva hur olika delar kan kombineras till en enhet utan att förlora sin individuella karaktär, precis som tygbitar i ett lapptäcke. Vi såg hur industrier, ateljéer, lagerlokaler och kreativa verksamheter samsas inom samma geografiska område, och hur dessa uttrycks genom olika byggnadstyper, färgskalor, materialval och tillfälliga installationer.

Vi noterade att denna mångfald inte kändes splittrad, utan tvärtom bidrog den till en särskild sammanhållning, en platsbunden identitet. För att kunna gestalta en temporär park som harmoniserar med Gåsebäcks befintliga karaktär, blev det därför viktigt att identifiera ett koncept som kunde spegla och ta tillvara på denna komplexitet. “Tygbitarna” i vårt koncept behöver dock inte nödvändigtvis vara fysiska element, de kan också symbolisera platsens historia och kultur.

För att vidareutveckla och testa konceptet i en gestaltningskontext inleddes ett skissarbete där olika material, strukturer och rumsligheter undersöktes. Modellbygge användes för att studera hur en temporär park kunde spegla Gåsebäcks varierade uttryck. Parallellt med den visuella och rumsliga utforskningen fördjupades förståelsen för konceptets användbarhet genom litteraturstudier om platsskapande, temporär landskapsarkitektur och kulturell kontext.

Konceptet lapptäcke har fungerat som en vägledande princip genom hela designprocessen och har varit avgörande för hur parkens olika delar har gestaltats. Det har hjälpt oss att hålla fast vid en tydlig idé om helhet, trots att parken består av varierande funktioner, material och uttryck. Genom att återkommande relatera våra gestaltningsval till lapptäckeskonceptet har vi kunnat säkerställa att variationen på platsen inte upplevs som slumpmässig eller splittrad, utan istället som en medvetet sammansatt helhet.

I praktiken har detta inneburit att varje del av parken, exempelvis skateboardområdet, växthuset, målartavlan och de upphöjda planteringarna, har utformats som distinkta “tygbitar”. Där materialval, färgsättning och rumsindelning skapar återkommande visuella kopplingar mellan dem. Konceptet har även hjälpt oss att arbeta med återbruk och temporära strukturer på ett sätt som upplevs integrerat snarare än tillfälligt. Genom upprepningar av vissa växter, träslag och former har vi kunnat binda samman platsen och skapa rytm som förstärker känslan av sammanhang.

Lapptäcket har också underlättat prioriteringar i designprocessen, exempelvis i valet av att låta vissa element vara mer uttrycksfulla och kreativa, medan andra hålls enklare för att skapa balans. Genom att kontinuerligt återkoppla till konceptet har vi kunnat skapa en park som inte bara speglar Gåsebäcks identitet, utan också erbjuder nya sätt att uppleva och använda platsen.

Figur 18. Ett lapptäcke i tyg.

Illustrationsplan med omgivning

Figur 22. Illustrationsplan över parken med dess omgivande miljö.

Illustrationsplan

Figur 23. Illustrationsplan över parken där alla element visas.

Elevation A-A

Skapande

Elevationen visar träväggen med målade rutor i bakgrunden. För att kunna veta vad som händer bakom planket har vi valt att göra titthål i väggen. Solskyddet, en papperskorg, ett skateboardhinder och de upphöjda planterignarna visas också i elevationen.

Som tidigare noterats så menar Wahlqvist (2014) att det kan vara positivt att lämna oplanerade mellanrum i staden där konstnärer och kreatörer får skapa. Att Gåsebäck ska vara en aktiv plats för kreativitet och skapande har också lyfts upp från intervjuerna (Taps et al. 2023). Det har därför placerats en trävägg längs staketet i söder. För att stärka konceptet "lapptäcke" ska det målas ut rutor på träväggen som konstnärerna och besökarna sedan kan måla i. Andra föremål i trä, som de upphöjda planteringarna och skateboardhinderna, får gärna målas på, likaså på asfalten. Detta blir i sin tur konstverk som är en betydelsfull del i stadsplaneringen enligt Gehl (2010). Mercer (2006) menar även att konst och kultur är viktiga faktorer i en stad för att öka livskvaliteten, attrahera talanger och stärka stadens konkurrenskraft.

Figur 25. Perspektiv taget från det sydvästra hörnet av parken där exempelvis de upphöjda planteringarna och ett skateboardhinder syns.

Öppenhet

Perspektivet är taget i det sydvästra hörnet av platsen där de upphöjda planteringarna är i förgrunden. Skalgubben befinner sig mellan de två upphöjda planteringarna där trädskronorna kommer bidra med skugga och skydd. Det framkommer i perspektivet att platsen har en öppen karaktär där det är möjligt att snabbt få en överblick, vilket påverkar trygghetskänslan (Boverket 2010; Gehl 2010). Detta beror främst på vegetationsvalen då det inte finns några buskar eller annan tät vegetation som skymmer sikten.

I perspektivet syns även träväggen till höger med solskyddet ovanför. Till vänster i perspektivet syns en del av skateboardrampen som ska kläs in i murgröna för att ge växtlighet och grönska året om.

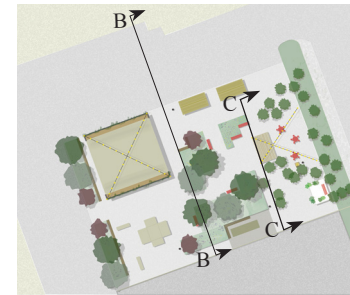
Sektion B-B

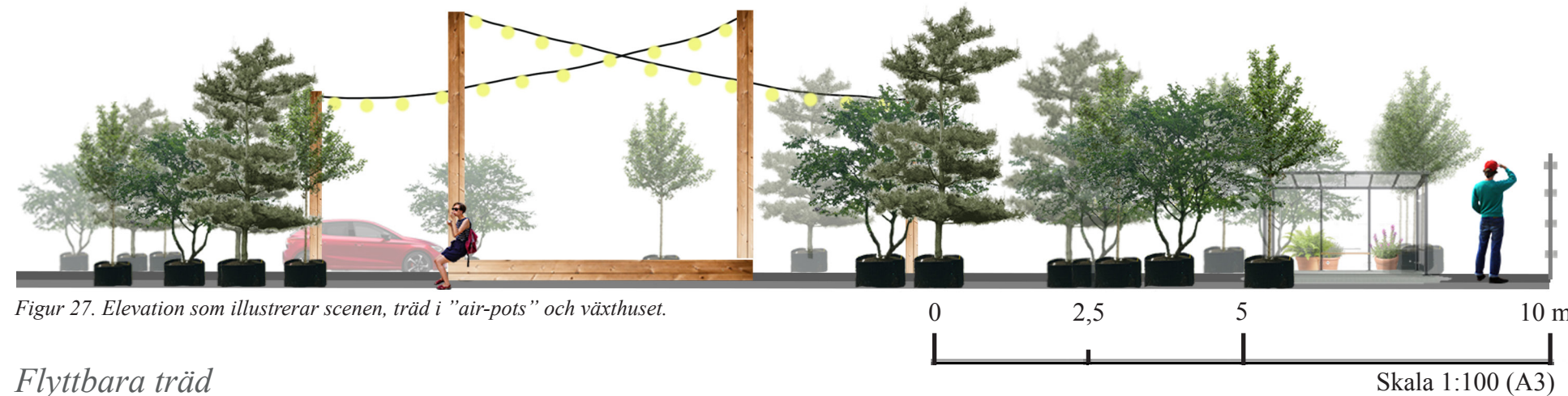
Figur 26. Sektion som visar stigar och rumslighet mellan planteringarna.

Skala 1:100 (A3)

Elevation C-C

Figur 27. Elevation som illustrerar scenen, träd i "air-pots" och växthuset.

Skala 1:100 (A3)

Flyttbara träd

Sektionen visar scenen, med belysning ovan, träd i "air-pots" och växthuset som ska byggas av återbrukade busskurer. Efter att ha läst om den flyttbara parken i Helsingborg (Innovation Helsingborg u.å.), blev träd i "air-pots" en betydelsefull del i gestaltningen.

Sjöman et al. (2018) lyfter begreppet "air-pot" som en teknik som används av många plantskolor. Tekniken används för depåodling eller företablering av träd där trädet är placerat ovan jord i en

cylinder-liknande konstruktion. Bottnen är tät vilket gör att rötterna inte kan penetrera nedåt, medan sidorna är gjorda av perforerad plast.

Tönnersjö plantskola (u.å.) menar vidare att de små öppningarna i den perforerade plasten bidrar till att rotspetsarna torkar och gynnar istället tillväxten av finrötter. Finrötterna bidrar till den största delen av trädets vattenförsörjning och har därför en stor betydelse för hur

trädet kommer etablera sig efter plantering. En ytterligare fördel med "air-pots" är att risken för rotsnurr minskar. De träd som odlas via "air-pots" får en anpassad substratsammansättning med näring och vattnas via droppbevattning. Sjöman et al. (2018) skriver även att det är enkelt att "kruka om" trädet utan att riskera rotsnurr. Om trädet behöver större utrymme kan plastväggen bytas ut till en som genererar ett större utrymme för rötterna.

Stigar och upplevelser

Dee (2001) lyfter betydelsen av stigar i landskapet, både ur ett funktionellt och upplevelsemässigt perspektiv. Skalpersonen i sektionen står på en av gångvägarna genom parken som sträcker sig från den nordöstra ingången till den sydvästra. Tanken är att besökaren ska röra sig mellan planteringarna och uppleva växtligheten, samt ha möjlighet att sätta sig på en bänk för att vila. Som nämnt tidigare menar Gehl (2010) att vegetation inte endast är ett estetiskt vackert element, utan att de även bidrar med skugga och nedkylning. Detta kommer att behövas på platsen då det i dagsläget saknas vegetation. För att ge platsen ett naturligt intryck, som är en kvalitet i PSD-modellen (Stoltz & Grahn 2021), är vegetationen på platsen utplacerad i ett oregelbundet mönster som efterliknar hur växterna växer naturligt.

Figur 28. Flygbild över modellen där hela parken kan ses.

Material

Magnusson (2025) och Sundén och Gard (2025) lyfter vikten av att använda återbrukat material i temporära projekt, vilket vi har försökt att göra i största möjliga mån. Planteringarna, de platsbyggda bänkarna och scenen är element som är gjorda av trä och som i största möjliga mån ska bestå av återvunnet och behandlat trä. De röda bänkarna och busskurerna är material som vi har sett på Helsingborgs återvinningscentral och som kan användas till projektet. Markmaterialet kommer att bestå av asfalt som finns på platsen i dagsläget.

Dee (2001) lyfter att detaljer som materialval är en viktig komponent i en lyckad gestaltning. Därför har mycket tid lagts ned på materialvalen för att få en harmonisk och kreativ park som smälter samman med andra miljöer i Gåsebäck. Trä är ett material som går att måla på och är relativt billigt att arbeta med jämfört med sten. Nilsson (2025) och Sundblad (2025) menar att det är mycket dyrt att anlägga en mur av sten, vilket de upphöjda planteringarna skulle bestå av från början.

Figur 29. Perspektiv taget från platsen där foodtrucks ska stå.

Figur 30. Ytterligare en flygbild över modellen, fast från en annan vinkel.

Fokuspunkter

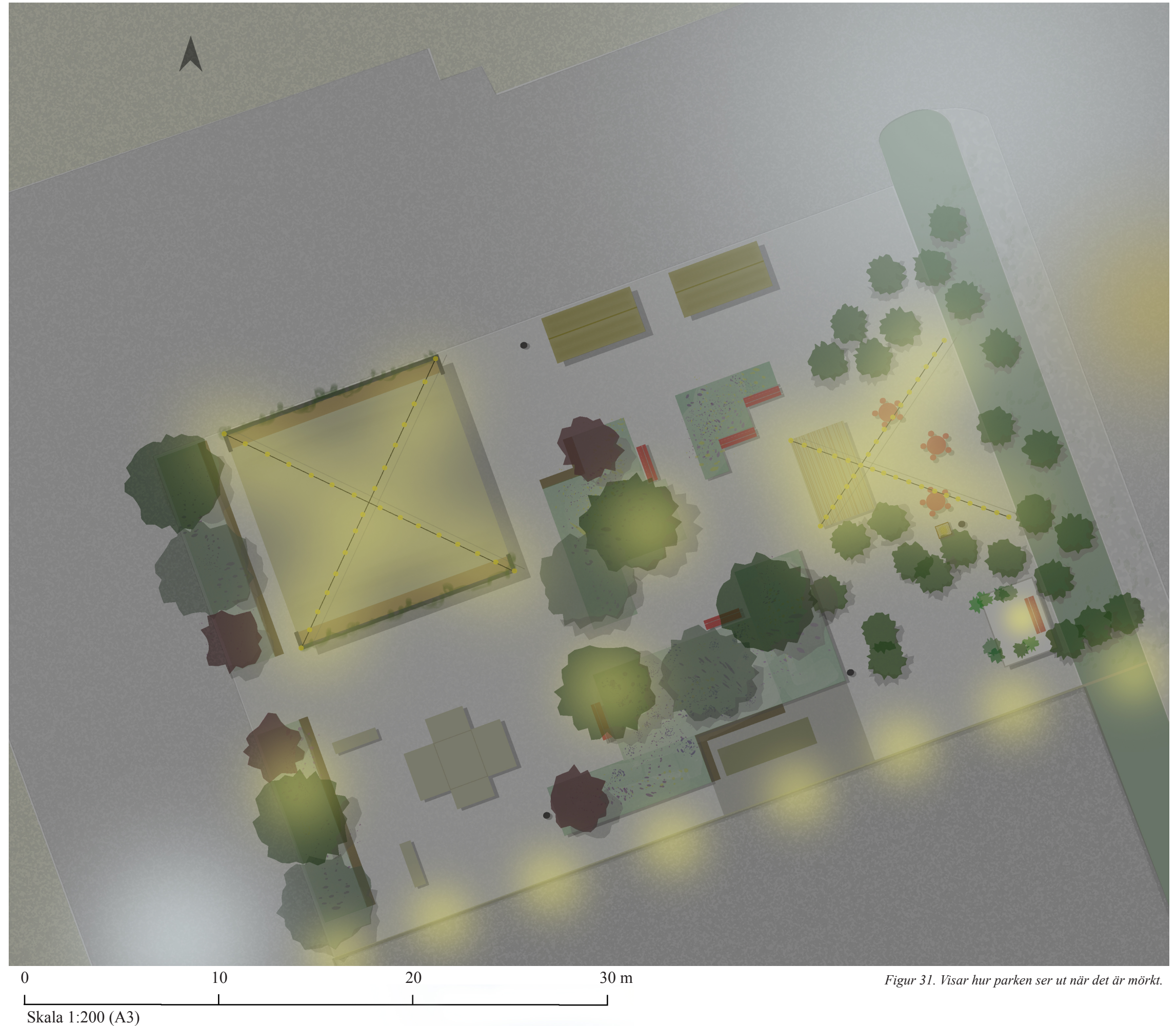
Som tidigare skrivet berättar Dee (2001) i sin bok om begreppet “foci”, det vill säga former eller platser som drar till sig uppmärksamhet i landskapet. Detta har vi tagit hänsyn till när idéförslaget har utformats. De upphöjda planteringarna med olika dimensioner är exempel på detta. Likaså utgör trädarten *Prunus cerasifera* ‘Nigra’, med sin vinröda färg, en kontrast till de andra träderna och stärker på så vis den visuella dynamiken på platsen. Enligt Dee’s (2001) rekommendationer har vi arbetat med såväl små som stora inslag av foci. Exempelvis är perennplanteringarna med dess olika blomformer och storlekar en mindre foci punkt, medan skateboardrampen med sin höga höjd utgör en större.

Parken under kvällstid

Förslag till belysning

Avsaknad av belysning är något som intervjupersoner upplever som otryggt (Taps et al. 2023). Korrekt belysning är en betydelsefull faktor för att en plats ska upplevas som trygg (Boverket 2010; Gehl 2010; Wänström Lindh 2018). På Botulfsplatsen i Lund har de arbetat mycket med olika typer av belysning för att öka platsens trygghet. Som nämnts tidigare menar Wänström Lindh (2018) att det kan vara en fördel att belysa omgivningen runt om det specifika gångstråket och inte endast rikta belysningen på gångvägen. Parken är därför upplyst på olika sätt, på vissa ställen belyses trädkronorna i planteringarna med lampor i botten, och på andra ställen belyses platser med ljusslingor ovanifrån. Längs träplanket i söder finns det även lampor som fästs i staketet och som lyser ner mot marken. Parken nås också av omgivningens belysning, som visas i den vita och orangea färgen i planen. Belysningen, främst den som riktas upp i trädkronorna, kommer att påverka den biologiska mångfalden negativt då det naturliga mörkret dämpas. För att minska påverkan kan avskärmade armaturer, rörelsesensorer eller belysning med anpassad färgtemperatur användas (Helldin & Jägerbrand 2020).

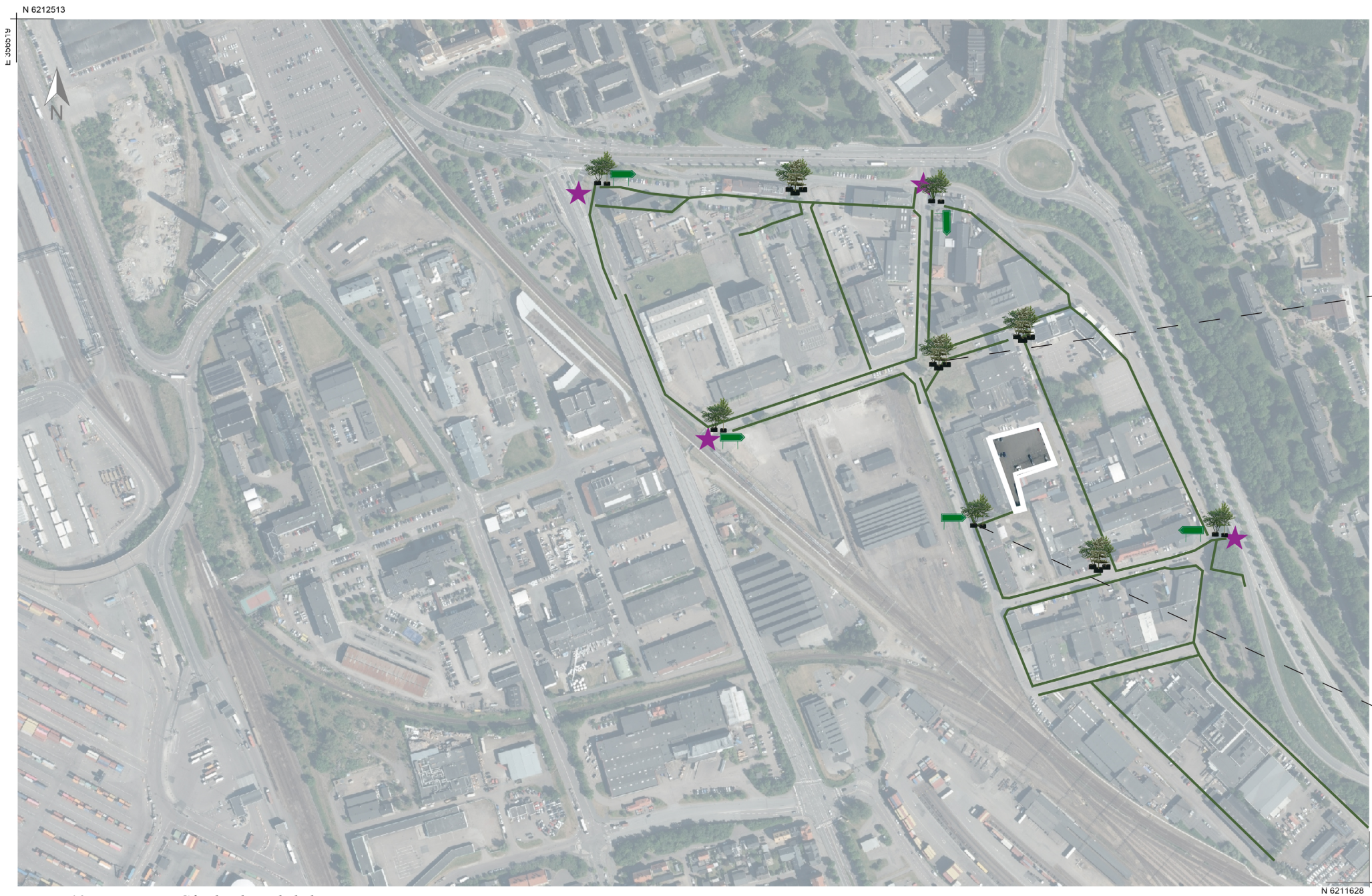

Figur 31. Visar hur parken ser ut när det är mörkt.

Förslag på utställda träd och skyltar i Gåsebäck

Efter mötet med Helsingborgs stad har vi förstått vikten av att locka in människor till den temporära parken. I och med att parken ligger relativt centrerat i Gåsebäck syns inte parken från omkringliggande vägar. Det blir då viktigt att på olika sätt tala om för människorna som rör sig i och utanför området att det finns en park som är värd att besöka. Detta kan göras med hjälp av träd i "air-pots", i form av samma arter som ska finnas i parken. Dessutom kan skyltar med information användas för ändamålet. Kartan visar ett förslag på utplacering av träd och skyltar i Gåsebäck. På fem ställen har vi valt att placera skyltar. Det är de ställen som vi anser vara viktigast, det vill säga vid entréer och vid den lite skymda ingången till parken. På skyltarna ska det framgå att träden leder en till platsen, vilket gör det onödigt att placera en skylt vid varje träd. Träden ska inte stå ensamma, utan i grupper om två eller tre.

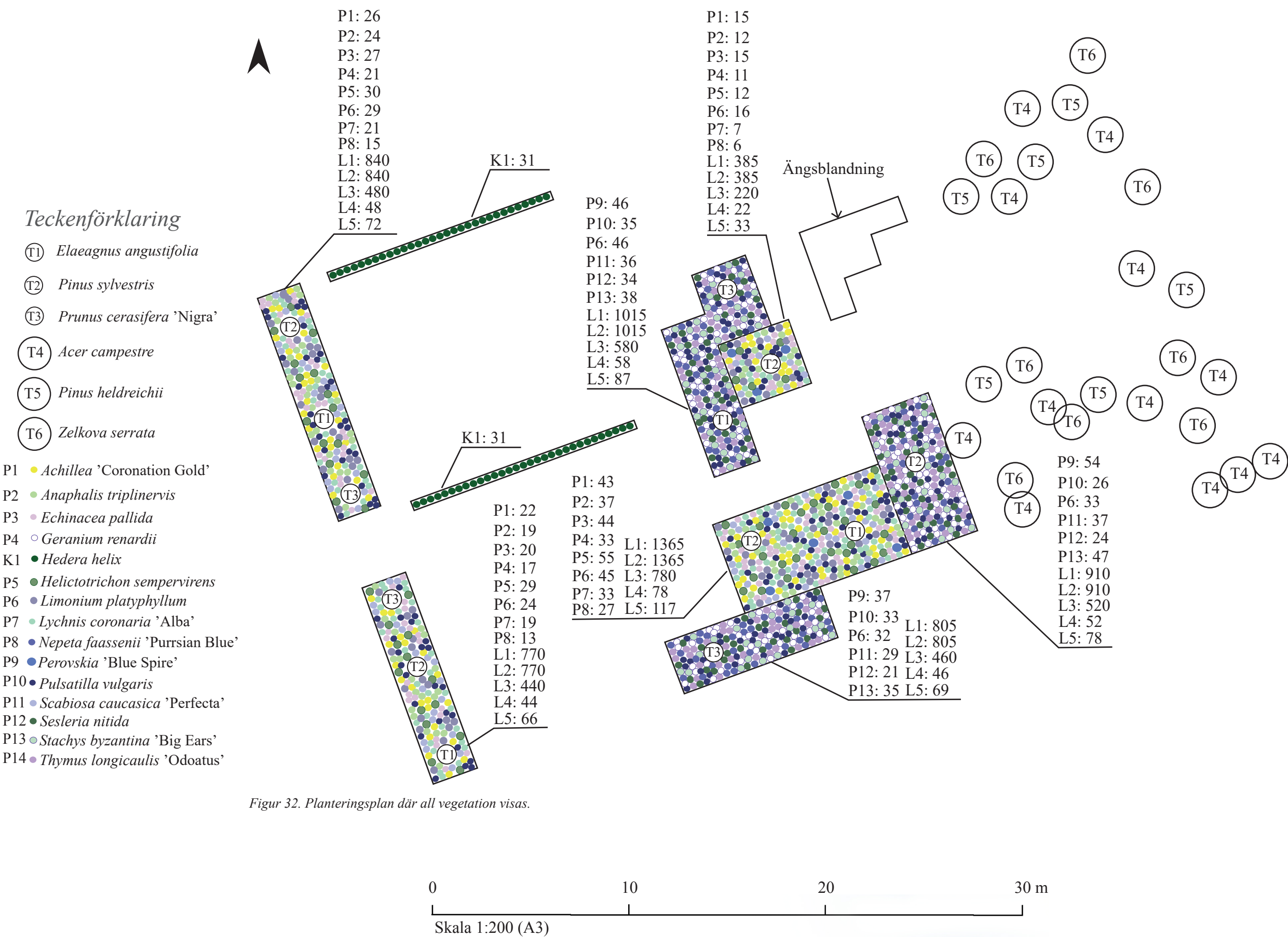
Figur 20. Ett av ställena som tre träd i "air-pots" ska placeras på.

Figur 21. Ytterligare ett ställe där två träd i "air-pots" och en skylt ska placeras.

Planteringsplan

Figur 32. Planteringsplan där all vegetation visas.

Karaktär

Alla upphöjda planteringar, förutom de två med *Hedera Helix*, kommer att innehålla ett väl-dränerat substrat. Växterna är därför valda för att kunna hantera torka och sol. Vidare ska planteringarna ha ett naturalistiskt uttryck där silver, lila och gult är de mest framträdande färgerna. Perennerna placeras en och en eller i mindre grupper för att efterlikna hur de växer i naturen. I fyra av planteringarna är högre perenner placerade, där ingår bland annat *Achillea* 'Coronation Gold' och *Perovskia* 'Blue Spire'. Planteringarna kommer att vara upphöjda 70 cm ovanför mark. De tre andra planteringarna, där bland annat *Nepeta faassenii* 'Purrsian Blue' och *Thymus longicaulis* 'Odoatus' kommer att planteras, kommer att innehålla lägre perenner och vara 50 cm höga. *Hedera helix* kommer att planteras på rad för att i framtiden klä in kanterna på skateboardrampen. Den sista planteringen med äng är den lägsta då den endast 30 cm hög. Träden kommer att planteras ut sporadiskt i ett oreglbundet mönster för att ge ett naturalistiskt intryck. *Eleagnus angustifolia* och *Pinus sylvestris* går i den silvriga färgskalan medan *Prunus cerasifera* 'Nigra' kontrasterar med sin vinröda färg. Träden i "air-potsen" ska främst bidra med grönska och bladverk där *Pinus heldreichii* bidrar med grönska även under vintern.

Blomningsschema

Littera	Perenner	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
P1	<i>Achillea</i> ‘Coronation Gold’												
P2	<i>Anaphalis triplinervis</i>												
P3	<i>Echinacea pallida</i>												
P9	<i>Genarium renardii</i>												
P4	<i>Limonium platyphyllum</i>												
P8	<i>Helictotrichon sempervirens</i>												
P5	<i>Lychnis coronaria</i> ‘Alba’												
P10	<i>Nepeta faassenii</i> ‘Purrsian Blue’												
P14	<i>Perovskia</i> ‘Blue Spire’												
P6	<i>Pulsatilla vulgaris</i>												
P7	<i>Scabiosa caucasica</i> ‘Perfecta’												
P11	<i>Sesleria nitida</i>												
P12	<i>Stachys byzantina</i> ‘Big Ears’												
P13	<i>Thymus longicaulis</i> ‘Odoatus’												
Äng	Ängsblandning Skånefrö												
	Blomsterlök												
L1	<i>Anemone blanda</i> ‘Blue Shades’												
L2	<i>Crocus chrysanthus</i> ‘Goldilocks’												
L3	<i>Iris reticulata</i> ‘Pauline’												
L4	<i>Tulipa clusiana</i> var. <i>chrysantha</i> ‘Tubergens Gem’												
L5	<i>Tulipa turkestanica</i>												

Vintervärde Blomningsfärg Bladverk

Figur 33. Blomningsschema med perennerna och blomsterlöken.

De naturlistiska planteringarna ska ha ett värde året runt. Det behöver nödvändigtvis inte vara blomning, utan vackra fröställningar bidrar också med ett estetiskt värde. Dessutom är prydnadsgräsen gröna året om och kommer att bidra med grönska även under vintern. Mellan februari och september kommer planteringarna att ha någon form av blomning. Ängsblandningen kommer att ha en grön bas och sedan blomma i bland annat blått, rött och gult. Som tidigare nämnts är växterna valda efter en torr ståndort där färgerna silver, lila och gult är mest framträdande.

Utplock av växter

Figur 34. *Pulsatilla vulgaris* (Zell 2009).

Figur 35. *Geranium renardii* (Babij u.å.).

Figur 36. *Corcus chrsyanthus* 'Goldilocks'.

Figur 37. *Limonium platyphyllum* (Svensson 2016).

Figur 38. *Tulipa turkestanica*.

Figur 39. *Achillea* 'Coronation Gold' (Grandmont 2010).

Figur 40. *Helictotrichon sempervirens* (Zharkikh 2011).

Figur 41. *Perovskia* 'Blue Spire' (Merritt 2006).

Figur 42. *Scabiosa caucasica* 'Perfecta' 阿橋花譜 (2016).

Figur 43. *Stachys byzanitna* 'Big Ears' (randmont 2010).

Växtlista

Littera	Antal	Vetenskapligt namn	Svenskt namn	C/C	Kvalitet	Anmärkning
Träd						
T4	12	<i>Acer campestre</i>	Naverlönns		Hst 3 x ompl AP 12-14	Planteras enligt PP.
T1	4	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	Smalbladig silverbuske		Flst Sol 175-200 Co	Planteras enligt PP.
T5	6	<i>Pinus heldreichii</i>	Ormskinnstall		Sol AP th 175-200	Planteras enligt PP.
T2	5	<i>Pinus sylvestris</i>	Tall		Sol K th 175-200	Planteras enligt PP.
T3	5	<i>Prunus cerasifera</i> ‘Nigra’	Blodplommon		Hst 3 x ompl AP 12-14	Planteras enligt PP.
T6	8	<i>Zelkova serrata</i>	Japansk zelkova		Hst 3 x ompl AP 12-14	Planteras enligt PP.
Perenner						
P1	106	<i>Achillea</i> ‘Coronation Gold’	Gyllenröllika	35 cm	11 cm	Planteras enligt PP.
P2	92	<i>Anaphalis triplinervis</i>	Ulleteknell	35 cm	11 cm	Planteras enligt PP.
P3	106	<i>Echinacea pallida</i>	Blek solhatt	30 cm	11 cm	Planteras enligt PP.
P9	137	<i>Genarium renardii</i>	Nätnäva	30 cm	11 cm	Planteras enligt PP.
P4	82	<i>Limonium platyphyllum</i>	Silverrisp	40 cm	2 L	Planteras enligt PP.
P8	61	<i>Helictotrichon sempervirens</i>	Silverhavre	40 cm	1 L	Planteras enligt PP.
P5	126	<i>Lychnis coronaria</i> ‘Alba’	Purpurklätt	30 cm	11 cm	Planteras enligt PP.
P10	94	<i>Nepeta faassenii</i> ‘Purrsian Blue’	Kantnepeta	35 cm	11 cm	Planteras enligt PP.
P14	8	<i>Perovskia</i> ‘Blue Spire’	Himmelspira	50 cm	2 L	Planteras enligt PP.
P6	225	<i>Pulsatilla vulgaris</i>	Backsippa	30 cm	11 cm	Planteras enligt PP.
P7	80	<i>Scabiosa caucasica</i> ‘Perfecta’	Höstvädd	35 cm	2 L	Planteras enligt PP.
P11	102	<i>Sesleria nitida</i>	Glansälvväxing	35 cm	1 L	Planteras enligt PP.
P12	79	<i>Stachys byzantina</i> ‘Big Ears’	Lammörön	35 cm	11 cm	Planteras enligt PP.
P13	120	<i>Thymus longicaulis</i> ‘Odoatus’	Kaskadtimjan	35 cm	11 cm	Planteras enligt PP.
Äng		Ängsblandning från Skånefrö				Utan gräs, sprids jämnt över ytan

Klätterväxt						
K1	62	<i>Hedera helix</i>	Murgröna	35 cm	11 cm	Planteras enligt PP.
Blomsterlök						
L1	6090	<i>Anemone blanda</i> ‘Blue Shades’	Balkansippa	5-20 cm	6/8	35 st/m2. Sprids jämnt över ytan
L2	6090	<i>Crocus chrysanthus</i> ‘Goldilocks’	Bägarkrokus	5 cm	5/6	35 st/m2. Sprids jämnt över ytan
L3	3480	<i>Iris reticulata</i> ‘Pauline’	Våiris	5-20 cm	6/8	20 st/m2. Sprids jämnt över ytan
L4	348	<i>Tulipa clusiana</i> var. <i>chrysantha</i> ‘Tubergens Gem’	Italiensk tulpan	10-15 cm	12/14	2 st/m2. Sprids jämnt över ytan
L5	522	<i>Tulipa turkestanica</i>	Dvärgtulpan	10-15 cm	12/14	3 st/m2. Sprids jämnt över ytan

Figur 44. Växtlista med dess kvaliteter.

Diskussion

Återknytning till syfte och frågeställningar,
Metod, Vegetation och Framtid är de fyra olika
delarna som diskuteras nedan.

Återknytning till syfte och frågeställningar

Frågeställningarna för arbetet har varit: *Hur kan en platsspecifik parkering i Gåsebäck gestaltas till en temporär park? Vilka temporära gestaltungs-element kan identifieras och användas för att skapa en tillfällig park? Vilka gestaltungsprinciper kan användas i gestaltningen av den temporära parken i Gåsebäck?*

Målet med arbetet var att utforma ett idéförslag för en temporär park som skulle bidra med grönska, trygghet och sociala funktioner. Detta har visualiserats med hjälp av en illustrationsplan, sektioner, elevationer, en modell över parken och en växtlista med planteringsplan, som Helsingborgs stad i framtiden kan använda sig av. Den andra frågeställningen (*Vilka temporära gestaltungs-element kan identifieras och användas för att skapa en tillfällig park?*) är en mycket bred fråga som vi delvis har besvarat. Ett flertal gestaltungs-element har kunnat identifierats med hjälp av litteraturgenomgången och referensprojekten. Träd i ”air-pots”, flyttbara sittplatser och bord samt upphöjda planteringar är några exempel på sådana element. Det är dock möjligt att hitta fler temporära element.

Gestaltningen av den temporära parken i Gåsebäck utgår från olika gestaltungsprinciper inom landskapsarkitektur. I gestaltungs-förslaget framgår det vilka principer som vi har använt oss av. ”Utrymmen” som Dee (2001) skriver om, är ett exempel på en sådan princip där växthuset, scenområdet och skateboardytan bildar olika rum som formar platsen. Gehl (2010) lyfter principer om sittplatser och rörelsemönster, vilket bland annat återspeglas i parkens primära och sekundära sittplatser. Konst är ytterligare en princip som integreras i gestaltningen genom ytor som tillåts att måla på, vilket i sin tur skapar platsidentitet och ökar platsens attraktion. De öppna ytorna för målning ger även invånarna och besökarna möjlighet att aktivt delta i utformningen av platsen, vilket stärker den lokala identiteten och bidrar till en levande och dynamisk stadsmiljö (Gehl 2010; Wahlqvist 2014).

Parkkvaliteterna: naturlig, öppen och fridfull som Stoltz och Grahn (2021) skriver om, är något som vi har försökt att anamma i parken. Detta då Plambech et al. (2015) menar att de nämnda kvaliteterna är betydelsefulla för en kreativa personer. Det har dock inneburit en rad utmaningar och

kompromisser eftersom parkeringen är belägen i ett industriområde med omgivande vägar och infrastruktur. En naturlig kvalitet, enligt Stoltz och Grahn (2021), innebär en orörd och självskapande natur som ofta kräver en stor yta. Detta är svårt att etablera i en urban kontext och på en temporär yta som parkeringen i Gåsebäck. Vi har dock försökt efterlikna denna kvalitet genom att använda vegetation som är anpassad för ståndorten och som på sikt ska se naturlig ut. Växterna är placerade på ett oregelbundet sätt vilket påminner om hur de växer i naturen. Dessutom har vi valt att använda mycket vegetation på platsen i form av stora planteringarna och många träd i ”air-pots” vilket ger ett mer ”skogslikt” intryck.

Den öppna kvaliteten har också varit en utmaning då den främst avser stora öppna ytor där olika aktiviteter kan utföras (Stoltz & Grahn 2021). Den största öppna ytan i den föreslagna temporära parken är belägen vid scenen. Där står flyttbara stolar och bord som lätt kan flyttas för att göra den öppna ytan större. Enligt Stoltz och Grahn (2021) kan kvaliteten även upplevas genom utsikter och panoramavyer. Vi har aktivt valt att inte plantera några buskar i de upphöjda planteringarna som ska täcka sikten då vi vill att besökarna ska kunna få en snabb överblick av platsen, vilket i sin tur påverkar känslan av öppenhet. Öppenhet påverkar även känslan av trygghet (Boverket 2010; Gehl 2010), vilket har varit ett stort fokus på platsen; att parken ska upplevas som trygg och säker. I den östra delen av parken där scenen och träden i ”air-pots” är placerade, kan sikten begränsas, vilket påverkar överblickbarheten av området. Trädens krona kommer att skymma sikten, som figur 23 visar, vilket i sin tur kan påverka trygghetsaspekten negativt eftersom begränsad överblick kan skapa otrygghet hos besökare. När platser inte är fullt synliga ökar risken för att människor upplever dem som avskilda eller svåra att kontrollera visuellt, särskilt under kvällstid.

Parken är utformad för att vara en social och aktiv plats som ska locka till sig många besökare. Detta motverkar den fridfulla kvaliteten då den bäst upplevs i en tyst miljö fri från andra människor (Stoltz & Grahn 2021). Växthuset i parken kan vara ett sådant rum som kan ge en känsla av fridfullhet då ljud dämpas med hjälp av glaset. Underhållet på platsen blir också en viktig faktor då skräp och en icke skött miljö påverkar känslan av fridfullhet negativt (Stoltz & Grahn 2021).

Metod

Nedan följer en diskussion om metodens olika delar, där varje steg i arbetsprocessen analyseras och reflekteras utifrån dess syfte, genomförande och betydelse för det slutgiltiga gestaltungs-förslaget. Avsnittet belyser styrkor och begränsningar med den valda metoden, samt hur platsbesöken, referensprojekten med tillhörande intervjuer och designprocessen har format projektets innehåll och resultat. Syftet är att ge en fördjupad förståelse för hur det metodologiska tillvägagångssättet har påverkat arbetets riktning och utformning.

Referensprojekt

Referensprojektens målgrupper ser och har sett olika ut. För Naturmolnet i Malmö är barn, ungdomar och de som bor i området de främsta målgrupperna (Magnusson 2025). På Davidshallstorg i Malmö var målgruppen mycket stor, eftersom torget skulle vara attraktivt för människor med olika livsstilar och socioekonomiska förutsättningar (Sundén & Gard 2025). Botulfsplatsen i Lund är däremot inriktad på verksamheter, Lundabor, ungdomar och studenter (Kjellstrand 2025). Projektets målgrupp är främst ungdomar och unga vuxna som åker skateboard, kreativa individer med intresse för skapande, samt personer som arbetar eller vistas i Gåsebäck till vardags. Referensprojekten har gett inspiration till olika temporära element, skötsel och underhåll. På skiftande sätt hade användande varit mer relevant för vårt projekt om referensprojekten stämde än mer överens med vår målgrupp och vår specifika plats, liksom att ta ställning till vad olika skötselnivåer innebär för platsens utformning, funktion och attraktivitet. Andra element, utformning eller materialval hade kanske ansetts vara mer passande om referensprojekten hade efterliknat vår plats ännu mer?

Intervjuer

Det har genomförts tre intervjuer med dem landskapsarkitekter som har varit med och utformat referensprojekten. Intervjufrågorna baserades på Trost’s (2010) idéer om hur en strukturerad intervju med öppna frågor bör utformas. Dock har inga brukare till de olika platserna blivit intervjuade. Detta hade troligtvis gett oss ytterligare perspektiv på hur platsen upplevs. Intervjuer med dagens skateboardåkare i Gåsebäck och de kreativa aktörerna i området hade också gett arbetet en mer gedigen grund att

stå på. Dock har Taps et al. (2023) intervjuer haft en betydelsefull roll i projektet. De intervjuade 20 verksamma individer (bland annat konstnärer och fritidsledare) i Gåsebäck, nio stycken med anställning i Helsingborgs stad och två stycken fastighetsägare i området. Med hjälp av intervjuerna sammanfattade vi dem återkommande önskemålen om hur ett framtida Gåsebäck ska se ut. Dessa önskemål, som “Aktiva platser för kreativitet och skapande”, “Mötesplats”, “Otrygghet” och “Park/temlekplats” har vi integrerat i den temporära parken.

Litteraturgenomgång

Uti från studiens syfte att undersöka och gestalta en temporär park i Gåsebäck, framträdde flera insikter om hur temporär landskapsarkitektur kan fungera som verktyg i stadsutvecklingsprocesser. Arbetet visar att temporära insatser, när de utformas medvetet och i en tydligt definierad kontext, inte bara tillför funktioner till en plats i väntan på permanenta strukturer, utan även agerar som katalysatorer för socialt engagemang och långsiktig förändring (Oswalt et al. 2013).

Temporär landskapsarkitektur är i detta sammanhang inte bara ett designingrepp, utan en strategi för deltagande stadsutveckling. Småskaliga och tillfälliga ingrepp, så kallad taktisk urbanism, kan fungera som testplattformar för idéer som annars är svåra att genomföra i ett större och mer reglerat planeringssammanhang. Genom sådana insatser blir det möjligt att stegvis anpassa och omvandla en plats i dialog mellan invånare, planerare och beslutsfattare. Den temporära parken i Gåsebäck visar hur en liten fysisk insats, i den skala där platsens struktur och användning formas, kan leda till tydliga förändringar i hur området upplevs, används och utvecklas över tid (Lydon & Garcia 2015).

Arbetet placerar sig även i ett större sammanhang där temporär användning i urbana miljöer ökar medvetandet om samtida osäkerheter, både ekonomiskt, ekologiskt och socialt. Parvu och Zanini (2019) menar att temporär landskapsarkitektur kan fungera som kritik mot de linjära processer som ofta präglar stadsplanering. Temporär landskapsarkitektur utgör en möjlighet att snabbt möta lokala behov, samtidigt som den skapar rum för reflektion och framtida handling. Även ur ett demokratiskt perspektiv har det temporära ett värde då temporär arkitektur erbjuder

medborgarengagemang och lokalt inflytande (Parvu & Zanini 2019; Zimm 2016). Det tillfälliga kan bli ett sätt att pröva sig fram, göra misstag och lära tillsammans.

Genom Lehtovuori och Ruoppilas (2012) kategorisering av platstyper: Centrala urbana ytor, För närvarande oanvända ytor och Områden som tappar betydelse, tydliggörs att temporära strategier är tillämpbara i olika typer av urbana kontexter. Tillfälligt outnyttjade grösytor i nybyggda stadsdelar, restytor i trafiknära lägen eller förortsområden med svag social struktur är exempel på platser där temporär landskapsarkitektur kan användas. Den temporära parken i Gåsebäck illustrerar just detta; hur en programmerade yta kan aktiveras genom enkla och lågtröskliga insatser. Det visar på en hög överförbarhet, särskilt i urbana miljöer där mellanrum, restytor och tomrum vanligtvis förekommer, men där resurser eller politisk vilja för permanenta åtgärder saknas. Som Bishop och Williams (2012) framhåller, lämpar sig dessa odefinierade ytor väl för temporära interventioner, då de erbjuder flexibilitet och utrymme för experiment och lokala initiativ.

Integration av teori och praktik

Metodmässigt är projektet väl förankrat i både teoretiska referenser och erfarenhetsgrundad kunskap. En viktig del av arbetet har varit att integrera vetenskapliga teorier med praktiska insikter för att skapa ett trovärdigt och relevant gestaltningsförslag. Teorier inom landskapsarkitektur och urban design har tillämpats för att förstå och analysera både platsens fysiska egenskaper och dess sociala dimensioner.

Gehl (2010) har bidragit med en förståelse för hur den byggda miljön påverkar mänskligt beteende och hur platsen kan utformas för att främja trygghet, vistelse och social interaktion. Dees (2001) arbete har varit vägledande för att strukturera gestaltningsprocessen i olika analys- och designskeden, där begrepp som “design principles” har varit viktiga.

Det finns dock begränsningar med den litteratur som har använts i litteraturgenomgången. Exempelvis Gehls (2010) teori om den mänskliga skalan och det offentliga rummets aktivering, utvecklades i en tid då urbana förhållanden såg annorlunda jämfört med idag. Även om teorin fortfarande

är relevant, riskerar det att förenkla den komplexa situation som finns i dagens urbana utmaningar med temporär användning. En annan svårighet är det faktum att mycket av den använda litteraturen behandlar permanenta stadsmiljöer. Projektet handlar däremot om temporär landskapsarkitektur, vilket innebär att flera begrepp och principer inte fullt ut går att översätta utan att anpassas.

Levande material

De upphöjda planteringarna kommer innehålla ett väl-dränerat substrat och vara placerade på en solexponerad plats. Därför är perennerna och träden i planteringarna valde utefter att klara av dessa förhållandena. Sjöman och Slagstedt (2018) menar att mer än 80 procent av bevattning, gödsling eller ständig beskärning kan undvikas om rätt växt väljs på rätt plats. Därför har noggranna växtval gjorts på platsen för att undvika onödig skötsel som i sin tur påverkar projektets driftkostnader. Hovind och Holgersen (2021) skriver att perennplanteringar ofta är de mest kostnadskrävande anläggningarna. Som tidigare nämnts är en stor del av förslaget baserat på perennplanteringar vilket kan ses som oekonomiskt. Ur ett estetiskt perspektiv anser vi dock att platsen kommer bli än mer attraktiv och vacker med perenner istället för lågväxande buskar som hade varit ett alternativ. Där öppen jord bildas är tanken att *Lychnis coronaria* ‘Alba’ kommer att etablera sig då sorten självsår sig (Hansson & Hansson 2017). Förhoppningsvis kommer det inte att finnas någon öppen jord som tillåter ogräs att växa, vilket i sin tur håller ned skötselkostnaderna.

Som nämnt är platsen en hårdgjord miljö som kommer att bli varm och solexponerad. De träd som är valda att stå i ”air-potsen”, det vill säga *Acer campestre*, *Pinus heldreichii* och *Zelkova serrata*, är arter som klarar av att stå i en hårdgjord stadsmiljö i full sol (Sjöman et al. 2018). Detta ger även Helsingborgs stad en möjlighet att plantera ut dessa träd i soliga gatumiljöer när de har stått två år i den temporära parken. Målet med de valda träden är att de ska bidra med grönska och kontrastera till de mer karga och silvriga planteringarna. Det är viktigt att träden planteras eller omskolas när ”air-potsen” har blivit för liten. Helsingborgs stad behöver alltså ha andra projekt igång samtidigt där träden senare kan planteras. Om växtvalen är annorlunda i de parallella projekten tänker vi att andra

sorter även kan placeras i den temporära parken. Dock får träden gärna ha liknande växtsätt och karaktär för att inte ändra platsens estetiska uttryck. Därtill har forskning av Sjöman et al. (2018) använts för att säkerställa att valet av växtmaterial inte bara är estetiskt tilltalande utan även klimatomålig, vilket är särskilt viktigt i temporära sammanhang där flexibilitet och resiliens har betydelse.

Hårda material

Ur ett hållbarhetsperspektiv är återbruk av material en flexibel strategi för stadsutveckling eftersom det inte är bundet till en specifik plats eller kontext. Denna strategi innebär att nytt material inte behöver utvinna eller transporteras i samma utsträckning, vilket minskar utsläpp, energiåtgång och kostnader (Bergsjö et al. 2015). I det aktuella projektet har dock platsens nuvarande karaktär, en öppen parkeingsyta utan befintliga lösa element, inneburit begränsade möjligheter att återbruka material direkt från platsen. De element som vi har ritat in i gestaltungsförslaget ska i största möjliga mån bestå av återvunnet material som gärna kommer från lokala platser i Helsingborg. Återanvändning av material har nämligen varit en viktig aspekt genom hela arbetet då arbetssättet ligger i linje med Agenda 2030:s delmål 12.5. Dessa delmål uttrycker tydligt ambitionen att till år 2030 avsevärt minska avfallsmängder genom förebyggande åtgärder, återvinning och återanvändning som en viktig del i arbetet för en mer hållbar framtid (FN-förbundet 2021).

Bergsjö et al. (2015) betonar vikten av att genomföra hållbarhetsbedömningar utifrån materialens hela livscykel där faktorer som slitage, underhåll och lokalt klimat spelar en central roll. Ursprungligen valdes sten som det primära byggmaterialet till den temporära parken då Helsingborgs stad har ett lager av överblivet stenmaterial från tidigare projekt. Dessutom är sten ett hållbart och långlivat material som oftast kan återbrukas. Tanken från början var att de upphöjda planteringarna skulle muras, men efter att ha diskuterat med Nilsson (2025) och Sundblad (2025) om kostnaderna för murning valde vi att arbeta med återvunnet och behandlat trä som är ett billigare material. Detta materialval är inte bara kostnadseffektivt, utan möjliggör också lokal bearbetning och individuell färgsättning – något som enligt Dee (2001) är avgörande för att skapa en sammanhängande och uttrycksfull gestaltning.

Framtid

Parken kan i framtiden vidareutvecklas genom att integrera fler element som efterfrågas av användarna, till exempel konstillallationer skapade av lokala konstnärer. En regelbunden utvärdering, baserad på både kvalitativa och kvantitativa studier, möjliggör en flexibel utformning som kan anpassas i takt med förändrade behov och användningsmönster. Från intervjun med Sundén och Gard (2025) framkom det att de kontinuerligt har haft kontakt med brukarna av Davidshallstorg. Enkätundersökningar och QR-koder som leder till ett formulär där synpunkter kan lämnas till Malmö stad är några metoder. Detta tycker Sundén och Gard (2025) har fungerat effektivt och kan vara en metod som även Helsingborgs stad kan använda sig av i Gåsebäck.

Det har inte skapats någon skötselplan för området, vilket är viktigt att göra innan platsen börjar användas. Boverket (2010) menar att skötsel och underhåll är viktiga faktorer för att skapa en trygg plats. I och med att Gåsebäck har problem med otrygghet blir skötseln en mycket viktig faktor. Det framkom även i intervjuerna att regelbunden skötsel var högst nödvändigt för att säkerställa en trivsamt miljö.

Genom att involvera konstnärer och andra kreativa aktörer, som bland annat Naturmolnet gjorde, kan parken omvandlas till en levande mötesplats där olika uttrycksformer och aktiviteter samverkar. Detta tillvägagångssätt liknar principerna i Cultural Planning (Boverket 2021), där kulturella uttryck och kreativitet används som drivkrafter för att stärka stadens sociala och ekonomiska struktur. Konsten fungerar då inte bara som utsmyckning, utan som ett verktyg för medborgarengagemang och identitetsskapande. På så vis kan parken bidra till en mer levande stadsbild, främja stadsförnyelse och öka livskvaliteten, samtidigt som den attraherar nya talanger och stärker stadens dynamik.

För att Gåsebäck som helhet ska bli ett tryggare område kommer det att behövas fler åtgärder än att anlägga den temporära parken. Parken kan bidra till att fler rör sig i området, vilket i sin tur kan påverka tryggheten (Boverket 2010; Gehl 2010). Men fler attraktiva ställen/anläggningar som lockar än fler människor tror vi kommer vara högst relevanta för att ändra

Gåsebäcks rykte. Som figur 16 visar, finns det ställen i Gåsebäck som inte har något övergångsställe. Det lyfts i intervjuerna, som Taps et al. (2023) utförde, att Gåsebäck inte är en säker plats för gångtrafikanter utan att bilen har blivit prioriterad. Att anlägga fler övergångsställen kan därför öka tryggheten för gångtrafikanterna.

Slutsats

Att tänka temporärt innebär inte att tänka mindre ambitiöst, snarare tvärtom. Det ger möjligheten att experimentera, att låta platsen växa fram i samspel med dem som använder den och att visa hur begränsade resurser kan omvandlas till något värdefullt. Arbetet med den temporära parken i Gåsebäck har baserats på omfattande platsanalyser, där särskilt fokus har legat på tillgänglighet, fysiska barriärer, brist på grönska och områdets befintliga strukturer.

Konceptet “lapptäcke” har fått vägleda gestaltningen, att ta tillvara på Gåsebäcks karaktär och samtidigt skapa en inbjudande plats för både rekreation och kreativitet. Genom att kombinera teoretiska perspektiv med erfarenhetsbaserad kunskap från intervjuer med yrkesverksamma landskapsarkitekter har projektet kunnat balansera teori med praktik. Det har möjliggjort en fördjupad förståelse för hur temporär landskapsarkitektur kan användas som verktyg för stadsutveckling och hur den samtidigt kan svara mot konkreta behov i en lokal miljö som Gåsebäck.

Sammantaget visar detta arbete att temporär landskapsarkitektur kan användas som en flexibel strategi i många typer av urbana miljöer med osäkra framtida förhållanden. Det kan vara i mindre städer med avfolkning, i växande städer med markbrist, eller i områden där invånarnas engagemang behöver förstärkas (Lehtovuori & Ruoppilas 2012). Den tillfälliga parken blir då en prototyp, inte bara för en fysisk lösning, utan för ett arbetssätt som bygger på lyhördhet, dialog och platsförståelse (Dahl & Helsing 2023). På så sätt har det temporära kapacitet att skapa varaktiga förändringar, inte genom att ersätta det permanenta, utan genom att påverka hur det permanenta växer fram (Lydon & Garcia 2015).

Referenser

Nedan följer de referenser som har använts i arbetet, en figurförteckning och appendix.

Elektroniska och trycka källor

Berg, E. (2023). Planen, protesten & prototypen. I: Dahl,C., Olsson, T. (red.) *Prototypa!/: bygga platser tillsammans*. Stad & Land nr 194. 14-17. <https://movium.slu.se/media/vall1gxq/prototypa-ta.pdf>

Bergsjö, A., Bensch, Å., Roman, T., Qwarnström, K. (2015). *Material i utemiljö och miljöpåverkan*. (6). Movium fak-ta. https://pub.epsilon.slu.se/13188/7/bergsjo_et_al_160316.pdf

Bevarandeplanskomitéen. (2014). *Bevarandeprogram: Gåsebäck och husarområdet*. Helsingborgs stad. https://media.helsingborg.se/uploads/networks/1/2015/02/Bevprogram_Gaseback_Husarregementet_2012_sbf.pdf

Bishop, P., Williams, L. (2012). *The temporary city*. Abingdon: Routledge.

Boverket. (2010). *Plats för trygghet: Inspiration för stadsutveckling*. https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2010/plats_for_trygghet.pdf

Boverket. (2021). *Cultural planning och konst som redskap*. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/medborgardialog/metoder/konst/> [2025-02-20].

Braun, V & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Dahl, C., Helsing, C. (2023). Våga testa! I: Dahl,C., Olsson, T. (red.) *Prototypa!/: bygga platser tillsammans*. Stad & Land nr 194. 6-13. <https://movium.slu.se/media/vall1gxq/prototypa-ta.pdf>

Dee, C. (2001). *Form and fabric in landscape architecture : a visual introduction*. 1st ed. Spon Press. <https://doi.org/10.4324/9780203639078>

Farhan, S.L., Merie, U.A.A.K., Nasar, Z. (2024). Revitalizing historic city center a comparative methodology of current approaches and alternatives. *Journal of cultural heritage management and sustainable development*. <https://doi.org/10.1108/JCHMSD-08-2022-0148>

FN-förbundet. (2021). *Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion*. <https://fn.se/globala-malen-for-hallbar-utveckling/>

Gehl, J. (2010). *Cities for people*. Island press.

Hansson, M., Hansson, B. (2017). *Perenner - inspiration, skötsel, lexikon*. Fjärde upplagan, Babel förlag.

Helldin, J-O., Jägerbrand, A. K. (2020). Förlusten av mörker. *Biodiverse*, 25 (3). 5-7. https://www.biodiverse.se/app/uploads/2021/01/Biodiverse_3-20_210105_low.pdf [2025-05-13]

Helsingborgs stad. (2024). *Gåsebäcks historia*. <https://helsingborg.se/trafik-och-stadsplanering/stadsutvecklingsprojekt/gaseback/gasebacks-historia/> [2025-02-13]

Hovind, J., Holgersen, S. (2021). Gröna Fakta. Effektiv skötsel = grön framgång. *Utemiljö*, (1).

Innovation Helsingborg. (u.å.). *En plantskola mitt i stan*. <https://innovation.helsingborg.se/initiativ/en-plantskola-mitt-i-stan/> [2025-02-15]

Jansson, M., Fors, H., Kristensson, E., Gunnarsson, A., Lindgren, T., Wiström, B., Norlin, M. (2012). *Trygghet i bostadsområdets gröna miljöer: en kunskapssammanställning*. Landskapsutveckling och Landskapsarkitektur, SLU Alnarp. https://pub.epsilon.slu.se/10644/7/jansson_m_et_al_130711.pdf

Jorgensen et al. (2002). Woodland spaces and edges: their impact on perception of safety and preference. *Landscape and urban planning*. 60 (3), 135-184. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S016920460200052X?ref=pdf_download&fr=RR-2&rr=916fb16e-0f9309a7

Krupinska, J. (2016). *Att skapa det tänkta: en bok för arkitekturintresserade*. Lund: Studentlitteratur.

Lawson, B. (2006). *How designers think: the design process demystified*. Oxford: Architectural Press.

Lehtovuori, P., Ruoppila, S. (2012). Temporary use as means of experimental urban planning. *SAJ Serbian Architectural Journal*, vol. 4. 29-54. https://www.researchgate.net/publication/275259733_Temporary_uses_as_means_of_experimental_urban_planning [2025-06-08]

Lenninger, A., Olsson,T. (2006). *Lek äger rum: planering för barn och ungdomar*. Formas, Stockholm.

Lunds kommun. (2024). *Botulfsplatsen*. <https://lund.se/stadsutveckling-och-trafik/stadsutvecklingsomraden/lunds-stadskarna/botulfsplatsen> [2025-02-17]

Lydon, M & Garcia, A. (2015). *Tactical urbanism: Short-term Action for Long-term Change*. Washington, DC: Island press.

Malmö stad. (2024). *Nu blir Davidshallstorg sommartorg*. <https://malmo.se/Aktuellt/Artiklar-Malmo-stad/2024-03-25-Nu-blir-Davidshallstorg-sommartorg.html> [2025-02-17]

Mercer, C. (2006). *Cultural planning for urban development and creative cities*. https://www.kulturplan-oresund.dk/pdf/Shanghai_cultural_planning_paper.pdf

Morris, M. (2006). *Architecture and the Miniature*. Chichester, UK: Wiley-Academy.

Olsson, S. (1989). *Om gestaltningsprocessen*. Tidskrift för arkitekturforskning. Vol. 2 (1-2), ss. 95-99.

Oswalt, P., Overmeyer, K. & Misselwitz, P. (2013). *Urban Catalyst, the Power of Temporary Use*. Berlin: DOM publishers.

Plambech, T., Konijnendijk van den Bosch, C.C. (2015). The impact of nature on creativity: a study among Danish creative professionals. *Urban Forestry & Urban Greening*. 14, (2). 255-263. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1618866715000138?ref=cra_js_challenge&fr=RR-1

Parvu, S., Zanini, P. (2019). Landscape as Means of Questioning the Temporal Frames of Urban Planning. I: Bartoli, S., Stollmann, J. (red.) *TIERGARTEN, LANDSCAPE OF TRANSGRESSION*. Zürich: Park Books. 114-121.

Sjöman, H., Slagstedt, J. (2018). Rätt träd på rätt plats. I: Sjöman, H., Slagstedt, J. (red.). *Träd i urbana landskap*. Studentlitteratur. 331-361.

Sjöman, H., Slagstedt, J., Lagerström, T. (2018). Växthantering. I: Sjöman, H., Slagstedt, J. (red.). *Träd i urbana landskap*. Studentlitteratur. 364-418.

Sjöman, H., Slagstedt, J., Wiström, B., Ericsson, T. (2018). Naturen som förebild. I: Sjöman, H., Slagstedt, J. (red.). *Träd i urbana landskap*. Studentlitteratur. 57-229.

Spacescape (u.å.). *Ett forskningsbaserat stadsbyggande som synliggör den andra formen*. <https://www.spacescape.se/teori/filosofi/> [2025-07-26]

Stoltz, J., Grahn, P. (2021). Perceived sensory dimensions: An evidence-based approach to greenspace aesthetics. *Urban Forestry & Urban Greening*. 59. 126989. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2021.126989>

Taps et al. (2023). *Gåsebäcks själ: En kartläggning av områdets befintliga värden, potential och vägen framåt*. Spacescape och Helsingborgs stad. https://www.spacescape.se/wp-content/uploads/2023/06/Gasebacks-sjal_kompri-merad.pdf

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. 4, uppl., Lund: Studentlitteratur.

Tönnersjö plantskola. (u.å.). *Air-Pot Odlat*. <https://tonnersjo.se/air-pot-odlat/> [2025-02-17]

Växtvärdet. (u.å.). *Naturmolnet*. <https://www.vaxtvarket.se/projekt/naturmolnet/> [2025-02-17]

Wahlqvist, E. (2014). Geografi: Mellan rummen. I: Nielsén, T., Nilsson, S. (red.). *Framtiden är nu: kulturs-
verige 2040*. Volante QNB.

Wänström Lindh, U. (2018). *Ljusdesign och rumsgestaltning*. Studentlitteratur AB, Lund.

Zimm, M. (2016). *Tillfällig arkitektur ger plats för kultur: Rumsskapande händelser och gemenskapande
platser*. Stockholms stad. <https://start.stockholm/globalassets/start/om-stockholms-stad/utredningar-statistik-och-fakta/utredningar-och-rapporter/hallbarhet/social-hallbarhet/tillfallig-arkitektur-ger-plats-for-kultur-bilaga-1.pdf>

Muntliga källor

Kjellstrand, M. (2025-02-21). Intervju, Botulfsplatsen.

Magnusson, L. (2025-02-18). Intervju, Naturmolnet.

Nilsson, K. (2025-04-03). Telefonsamtal om trä som byggmaterial.

Schlyter, S. (2025-02-18). Mailkonversation om temporär växtlighet.

Sjöman, H. (2025-02-25). Mailkonversation om temporär växtlighet.

Sundblad, S. (2025-03-18). Samtal under handledning om kostnad av att bygga en mur.

Sundén, M., Gard, C. (2025-03-03). Intervju, Davidshallstorg.

Figurförteckning

Figur 1: Stoltz, J., Grahn, P. (2021). *De åtta parkkaraktärerna*. [fotografi]. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2021.126989>. [2025-02-22] Används med upphovspersonens tillstånd.

Figur 2: *Träd och perenner i corteenstålskrukor*.

Figur 3: Helsingborgs stad. (2023). [fotografi]. *IMG_6471_1920x1080-sbf*. <https://www.mynewsdesk.com/se/helsingborg/images/img-6471-1920x1080-sbf-2672123>. [2025-03-11]. Används med upphovspersonens tillstånd.

Figur 4: Växtväcket. (u.å). *Den upphöjda planteringen under sommaren med mycket grönska*. [fotografi]. [2025-02-19]. Används med upphovspersonens tillstånd.

Figur 5: *Den upphöjda planteringen med gångvägar*.

Figur 6: *Lådan med ”skräp”*.

Figur 7: Växtväcket. (u.å). *En vy över Naturmolnet där olika aktiviteter äger rum*. [fotografi]. [2025-02-19]. Används med upphovspersonens tillstånd.

Figur 8: Malmö stad. (2024). *Drönarbild över sommartorget 2024*. [fotografi]. [2025-02-10]. Används med upphovspersonens tillstånd.

Figur 9: *Bild från ”skogen” med exotiska inslag*.

Figur 10: *Sittmöjlighet med ”skogen” som skydd bakom*.

Figur 11: *Cortenstålskruka med olika växter*.

Figur 12: *Färglagda busstak med målade pelare*.

Figur 13: *Plantering med sittmöjligheter*.

Figur 14: *Symboler som sammanfattar intervjupersonernas önskemål om hur ett framtida Gåsebäck ska se ut*.

Figur 15: *Karta över Gåsebäck där gångmöjligheter visas*.

Figur 16: *Karta över Gåsebäck där potentiella övergångsställen visas*.

Figur 17: *Karta över Gåsebäck där otillgängliga och tillgängliga grönområden samt parkering visas*.

Figur 18: *Ett lapptäcke i tyg*.

Figur 19: *Karta över Gåsebäck med skyltar och träd ”air-pots” som ska placeras i området*.

Figur 20: *Ett av ställena som tre träd i ”air-pots” ska placeras på*.

Figur 21: *Ytterliagre ett ställe där två träd ”air-pots” och en skylt ska placeras*.

Figur 22: *Illustrationsplan över parken med dess omgivande miljö*.

Figur 23: *Illustrationsplan över parken där alla elemnt visas*.

Figur 24: *Elevation där bland annat planket som ska målas på, solskydd och plantering syns*.

Figur 25: *Perspektiv taget från det sydvästra hörnet av parken där exempelvis de upphöjda planteringarna och ett skateboardhinder syns*.

Figur 26: *Sektion som visar stigar och rumslighet mellan planteringarna*.

Figur 27: *Elevation som illustrerar scenen, träd i ”air-pots” och växthuset*.

Figur 28: *Flygbild över modellen där hela parken kan ses*.

Figur 29: *Perspektiv taget från platsen där foodtrucksen ska stå*.

Figur 30: *Ytterligare en flygbild över modellen, fast från en annan vinkel*.

Figur 31: *Visar hur parken ser ut när det är mörkt*.

Figur 32: *Planteringsplan där all vegetation visas*.

Figur 33: *Blomningsschema med perennerna och blomsterlöken*.

Figur 34: Zell, H. (2009). *Pulsatilla vulgaris 001*. [fotografi]. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pulsatilla_vulgaris_001.JPG [2025-04-25]. Används med upphovspersonens tillstånd.

Figur 35: Babij (u.å.). *IMGP6516 Geranium renardii - Bodziszek Renarda*. [fotografi]. <https://www.flickr.com/photos/61218143@N04/5897250333> [2025-04-25]. Används med upphovspersonens tillstånd.

Figur 36: *Crocus chrysanthus ’Goldilocks’*.

Figur 37: Svensson, G. (2016). *Limonium platyphyllum 001 GotBot 2016*. [fotografi]. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Limonium_platyphyllum_001_GotBot_2016.jpg [2025-04-25]. Används med upphovspersonens tillstånd.

Figur 38: *Tulipa turkestanica*.

Figur 39: Grandmont, J-P. (2010). *Achillea clavennae ‘Coronation Gold’ (2)*. [fotografi]. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Achillea_clavennae_%27Coronation_Gold%27_%282%29.jpg. [2025-04-25]. Används med upphovspersonens tillstånd.

Figur 40: Zharkikh, A. (2011). *2011.06.13_17.47.49_CIMG5793*. [fotografi]. <https://www.flickr.com/photos/zharkikh/7607918432>. [2025-04-25]. Används med upphovspersonens tillstånd.

Figur 41: Merritt, P. (2006). *Perovskia atriplicifolia*. [fotografi]. <https://www.flickr.com/photos/phillipmerritt/180089221>. [2025-04-25]. Används med upphovspersonens tillstånd.

Figur 42: 阿橋花譜 (2016). *Lomelosia caucasica (Scabiosa caucasica) - Vienna University Botanical Garden- (27812035364)*. [fotografi]. <https://flickr.com/photos/52582306@N03/27812035364>. [2025-04-25]. Används med upphovspersonens tillstånd.

Figur 43: Grandmont, J-P. (2010). *Stachys byzantina - Yvoire (1)*. [fotografi]. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:0_Stachys_byzantina_-_Yvoire_%281%29.JPG. [2025-04-25]. Används med upphovspersonens tillstånd.

Figur 44: *Växtlista med dess kvaliteter*.

Appendix 1

Intervju med Lisa Magnusson, Naturmolnet.

Vilken målgrupp är platsen skapad efter? Har målgruppen ändrats med tiden? På vilket sätt isåfall?

- Barn och ungdomar men även de boende i Sofielund.

Vilken eller vilka metoder använde ni er av när ni gestaltade platsen?

- Skapa på platsen - bjuda in konstnärer som får betalt. Barnen är med och följer processen.

- Inga detaljerade ritningar, de som är på platsen får bestämma var saker ska stå och hur de ska se ut.

- Skisser har använts.

- Växtväcket tar fram växtförslag.

- Utbildade personer har varit med och väglett.

Hur har rumsligheten påverkat tryggheten?

- Öppna ytor, inga gömställen, inga staket.

- Belysning är viktigt, dock är det dyrt.

- Många sittplatser (inte bara inne, centralt, på platsen utan även på kanterna).

Vad tycker ni har fungerat bra med gestaltningen av platsen? Några specifika material och växtval som har fungerat bra eller mindre bra?

- Gångar i planteringarna för barnen.

- Flisen har varit ett uppskattat material, främst för barnen.

- Torktåliga och ätbara växter. Även mycket lök.

- Väldränerade och sammanhängande växtbäddar med marktäckare.

- Grillen är uppskattad.

- Material har gått sönder som de har fått byta ut. Bland annat lastpallar.

Lisa önskar mer hållbart material som inte behöver bytas ut för ofta.

- Återbrukat material är positivt.

Vad skulle ni ha gjort annorlunda om ni skulle göra om platsen?

Andra element? Annan utformning? Annan metod?

- En tydligare plan för vem som har ansvar för projektet när det står klart.

- Bättre marknadsföring.

- Inte använda upphöjda odlingsbehållare och tunnor i samma utsträckning.

Vilka element på platsen har uppskattats mest av besökarna?

- Låda med “skräp” som barnen kan leka med, dock blir det mycket att städa och plocka undan.

- Lekkiosk, ljusskulpturerna och scenen.

- Element som kan användas för aktivering.

Hur kan temporär landskapsarkitektur användas för att aktivera offentliga miljöer? Vilka faktorer är viktigast att tänka på vid utformningen av sådana miljöer?

- Använda sig av det som finns på platsen.

- Locka dit människor.

- Utformas med samma principer som en stationär plats.

Hur många människor ska kunna vistas på platsen samtidigt?

- 150 stycken.

Hur sköts platsen? Hur hanterar ni skadegörelse?

- De har samarbeten med förskolor.

- Viktigt att kontinuerligt plocka skräp, vilket växtväcket gör.

- Växtväcket står för skötseln, men de försöker aktivera andra aktörer.

- De har inte haft mer skadegörelse än klotter och vissa dumpade föremål som kundvagnar.

- Medskapande minskar risken för skadegörelse.

- Platsens skötsel har varierat med tiden beroende på budget, pågående projekt och samarbetspartners.

- Platsen är inte statiskt utan utvecklas ständigt där alla har möjlighet att bidra till hur platsen ser ut.

Hur kommunicerar ni med besökarna?

- Genom att vara mycket på platsen och kommunicera med besökarna.

- Genom kontakt med skolor och förskolor i området.

- Genom andra verksamheter i området, som på bibliotek.

- Genom sociala medier.

- Genom fysisk skyltning och gatupratat på platsen.

Appendix 2

Intervju med Malena Kjellstrand, Botulfsplatsen.

Vilken målgrupp är platsen skapad efter? Har målgruppen ändrats med tiden? På vilket sätt isåfall?

- Verksamheter, Lundabor, ungdomar och studenter. Målgruppen har inte ändrats över tid.

Vilken eller vilka metoder använde ni er av när ni gestaltade platsen?

- Kort tidsvarsel, de fick ta det material som fanns tillgängligt vilket var mycket trämaterial. De har en egen snickare.

- De hittade ett färgtema med färgerna gul, grön och rosa.

- De anlidade en före detta student som de fick kontakt med via Lunds konst- och designskola.

- De bestämde var sittplatser och växter skulle vara utifrån platsens många olika förutsättningar.

Hur har rumsligheten påverkat tryggheten?

- Mer belysning som gatubelysning, slingor och lampor under taken.

- Nu är det en öppnare plats där inte bussarna skymmer sikten.

- Droghandeln är borta. Dock har det blivit en mötesplats för alkoholister.

- Folk rör sig över platsen vilket påverkar den upplevda tryggheten positivt.

Vad tycker ni har fungerat bra med gestaltningen av platsen? Några specifika material och växtval som har fungerat bra eller mindre bra?

- De gula taken har blivit uppskattade.

- Planteringarna har blivit lyckade. De har använt en del vintergröna växter och mycket lök. Prydnadsgräs och små träd som klarar ståndorten har också fungerat bra.

- De stora cortenstålskrukorna har gett volym till platsen.

- De har valt mycket träelement vilket är en fördel då man kan bygga mycket själv. Dock har träet varit obehandlat och håller inte mycket längre än 2,5 år.

Vad skulle ni ha gjort annorlunda om ni skulle göra om platsen?

Andra element? Annan utformning? Annan metod?

- Platsen har mycket höjdskillnader vilket har varit en utmaning. De hade velat lägga ännu mer tid på att skapa en jämnare yta.

- Lägga ännu mer tid på att skapa rumslighet på platsen.

Vilka element på platsen har uppskattats mest av besökarna?

- De lösa borden och stolarna har varit uppskattade. De kan flytta sittplatserna efter solen. Dock har borden och stolarna använts av alkoholisterna vilket inte har varit uppskattat av de andra besökarna.

Trädäcket har varit ett uppskattat element där man sitter i centrum av platsen men ändå för sig själv.

Hur kan temporär landskapsarkitektur användas för att aktivera offentliga miljöer? Vilka faktorer är viktigast att tänka på vid utformningen av sådana miljöer?

- Temporär landskapsarkitektur är ett bra redskap för att skapa dialog med de befintliga och framtida brukarna av platsen. Att göra någonting fysiskt i stadsrummet gör det lättare att prata om förändring och skapar en brygga mellan oss som landskapsarkitekter och medborgare, politiker och andra beslutsfattare som ökar förståelsen. Det är också ett bra redskap för att testa en plats i skala 1:1 som kan ge viktiga lärdomar i ett eventuellt fortsatt gestaltningsarbete.

- Viktigt att tänka på hur man komplicerar, informerar och eventuellt bjuder in till att delta i arbetet med att forma den temporära miljön. Det finns mycket att vinna på att involvera i tidigt skede. Viktigt att också ha en organisation som kan sköta och driva projektet även när själva bygget är klart.

Hur många människor ska kunna vistas på platsen samtidigt?

- Det finns ungefär 50 stycken offentliga sittplatser. När uteserveringarna också använder sig av torgets yta finns det cirka 150 stycken.

Hur sköts platsen? Hur hanterar ni skadegörelse?

- Det var mycket skräp på platsen innan de bytte soptunnor till slutna och inte öppna.

- Tillsyn av platsen sker varje förmiddag där bord och stolar torkas av.

- Skräpplockning och tömning av soptunnor sker under sommaren varje dag, medan det under vintern sker ca 3 ggr/vecka.

- Planteringslådorna sköts med daglig tillsyn. Vattning och skräpplockning sker efter behov.

Hur kommunicerar ni med besökarna?

- Skyltar har varit viktigt. Först när de berättade vad som skulle ske på platsen innan det började att byggas och sedan skyltar som beskrev vad som hade skett på platsen.

- Gatupratat.

- Hållt i föredrag.

- Utställningar.

- Lunds Citysamverkan har en lokal nära Botulfsplatsen. De arbetar för att aktivera Lunds centrum.

- Visit Lund har arrangerat evenemang på Botulfsplatsen.

- De har även varit med i tidningen, Sydsvenskan.

Appendix 3

Intervju med Emmi Sundén och Charlotta Gard, Davidshallstorg

Vilken målgrupp är platsen skapad efter? Har målgruppen ändrats med tiden? På vilket sätt isåfall?

- Det ska vara ett torg för alla.

Vilken eller vilka metoder använde ni er av när ni gestaltade platsen?

- Intervjuer, enkätundersökningar, workshops och skyltar med qr-koder där besökarna kunde tycka till.

- De gjorde en rapport med det insamlade materialet för att kunna dra slutsatser.

Hur har rumsligheten påverkat tryggheten?

- Det har varit en otrygg plats från ett trafikperspektiv då det endast har funnits parkeringar. Efter att ha omgestaltat torget och tagit bort parkeringsplatser har det blivit en tryggare plats.

- De har inte haft problem med otrygghet i området, torget har varit välbesökt.

- De har satsat mycket på belysning för att göra torget tryggt även när det är mörkt.

Vad tycker ni har fungerat bra med gestaltningen av platsen? Några specifika material och växtval som har fungerat bra eller mindre bra?

- De tycker att “skogen” har blivit mycket lyckad. Frodig vegetation med exotiska inslag som står året runt. Det är även lite större planteringar som bidrar mycket till platsen.

- Barkflisen har varit uppskattad av barnen, men serveringarna runt om har inte uppskattat det lika mycket. Barkflisen har även en tendens att bli geggig.

- De har testat konstgräs men de tyckte inte det var ett lyckat materialval.

- Det har blivit mycket lekaktiviteter på platsen som har uppskattas mycket av besökarna.

- Långbord, flyttbara stolar och pingis. Dock har vissa tyckt att pingisleken varit ett störande moment.

- Viktigt att välja växter som är värme- och torktåliga.

- Återbrukat material.

Vad skulle ni ha gjort annorlunda om ni skulle göra om platsen?

Andra element? Annan utformning? Annan metod?

- En del av besökarna upplevde platsen som för mycket tivoli, de vill istället ha det mer sparsmakat. Sommartorget 2025 kommer att ha en mer återhållsam gestaltning.

Vilka element på platsen har uppskattats mest av besökarna?

- Besökarna uppskattar att sitta och titta på folk och andra vackra element som blommor.

- Möjligheten till mycket lek har uppskattas starkt.

- Gungor och hammockar har också varit ett populärt element.

- Långbord.

Hur kan temporär landskapsarkitektur användas för att aktivera offentliga miljöer? Vilka faktorer är viktigast att tänka på vid utformningen av sådana miljöer?

- Det är viktigt att det finns ett flöde av människor på platsen redan. Det kommer inte komma dit massa folk bara för att man ställer dit urnor med växter. Det är alltså viktigt att tänka på vilken plats man väljer.

- Om det i vanliga fall är en körbar gata är det viktigt att det tydligt framgår att man inte ska köra. T.ex. göra det tajt och svårt att köra.

Om det inte är så mycket folk på platsen kan det vara fördel att installera en “wow-grej” som människor vill besöka.

- Viktigt att samarbeta med de lokala aktörerna.

- Viktigt att tänka på hur platsen ser ut över året, att det ska vara något intressant att besöka året runt. Belysningen är också en viktig faktor.

- En fördel är att blanda olika typer av sittplatser, både mer tillgängliga platser och mer otillgängliga som murar och kanter. Man ska kunna sitta både i sol och i skugga.

Hur många människor ska kunna vistas på platsen samtidigt?

-

Hur sköts platsen? Hur hanterar ni skadegörelse?

- Platsen ses över varje dag. Det är viktigt att platsen är ren och städad för att signalera att platsen tas omhand. Det kan även bli ett problem med råttor om skräp ligger framme.

- De vattnar planteringarna både för hand och med droppbevattning.

Hur kommunicerar ni med besökarna?

- De har en egen kommunikationsgrupp som har hand om kommunikationen med befolkningen.

- Skyltar med vad som ska hända och vad som händer på platsen.

- Viktigt att prata med verksamheterna längs gatan.

- Viktigt att följa upp vad besökarna och de som bor där tycker så att deras röster blir hörda.